

MBU - Rådmandsmøde (Rådmandsmøde)

21-06-2022 09:15 - 11:45

Grøndalsvej 2, Lokale st. 323

Information: Deltagere:

Hans van Binsbergen
Helle Bach Lauridsen
Karina Møller
Lisbeth Schmidt Andersen
Nikolaj Harbjerg
Ole Kiil Jacobsen
Rasmus Ellermann-Aarslev
Stefan Møller Christiansen
Susanne Hammer-Jakobsen
Susanne Holst
Thomas Medom

Pkt. 2: Tid: 15 min. Deltagere: Mette Søberg og Louise Heltborg Budde

Pkt. 3: Tid: 15 min. Deltagere: Cecilie Sandkvist Hansen

Pkt. 6: Tid: 15 min. Deltagere: Cecilie Sandkvist Hansen og Anne Marie Due Schmidt

Pkt. 7: Tid: 15 min. Deltagere: Mette Borum og Martha Berdiin

Pkt. 8: Tid: 15 min. Deltagere: Martha Berdiin, Anders Hovmark og Birgit Møller

Pkt. 9: Tid: 15 min. Deltagere: Helle Mølgaard og Birgit Møller

Pkt. 10: Tid: 15 min. Deltagere: Karina Corneliusen og Cathrine Garbers

Pkt. 11: Tid: 30 min. Deltagere: Mette Søberg og Jesper Callesen

Indhold

Punkt 1: Godkendelse af referat	1
Punkt 2: Valg af redskab til observationer i læringsmiljøerne (OKJ).....	1
Punkt 3: Analyse af skolernes brug af selvejende idrætshaller B2022 (NH).....	1
Punkt 4: Forberedelse til byrådsmøde den 22. juni 2022.....	1
Punkt 5: Eventuelt	1

Punkt 1: Godkendelse af referat

Punkt 2: Valg af redskab til observationer i læringsmiljøerne (OKJ)

Tid: 15 min. Deltagere: Mette Søberg og Louise Heltborg Budde

Punkt 3: Analyse af skolernes brug af selvejende idrætshaller B2022 (NH)

Tid: 15 min. Deltagere: Cecilie Sandkvist Hansen

Punkt 4: Forberedelse til byrådsmøde den 22. juni 2022

Punkt 5: Eventuelt

MBU - Rådmandsmøde (Rådmandsmøde)

15-06-2022 09:30 - 11:45

Rådhuset, Lokale 390 (Gæster via Teams)

Information: Deltagere:

Hans van Binsbergen
Helle Bach Lauridsen
Karina Møller (afbud)
Lisbeth Schmidt Andersen (afbud)
Nikolaj Harbjerg
Ole Kiil Jacobsen
Rasmus Ellermann-Aarslev
Stefan Møller Christiansen
Susanne Hammer-Jakobsen
Susanne Holst
Thomas Medom

Temadrøftelse om fornyelse af Børne- og ungepolitikken

Tid: 60 min. Deltagere: Rikke Slot, Louise Dam Overballe og Ulla Parbo Hefsgaard

Pkt. 3: Tid: 15 min. Deltagere: Elin Poulsen og Marina Stannov

Pkt. 6: Tid: 20 min. Deltagere: Mette Søberg og Lone Deleuran

Pkt. 7: Tid: 10 min. Deltagere: Helle Mølgaard og Kasper Henriksen

Pkt. 8: Tid: 10 min. Deltagere: Emil Jespersen

Indhold

Punkt 1: Temadrøftelse om fornyelse af Børne- og ungepolitikken (OKJ).....	1
Beslutning for Punkt 1: Temadrøftelse om fornyelse af Børne- og ungepolitikken (OKJ).....	1
Punkt 2: Godkendelse af referat.....	1
Beslutning for Punkt 2: Godkendelse af referat.....	1
Punkt 3: Intro til MBU-udvalget om overgang til ungdomsuddannelse (OKJ).....	1
Beslutning for Punkt 3: Intro til MBU-udvalget om overgang til ungdomsuddannelse (OKJ).....	1
Punkt 4: Forberedelse til udvalgsmøde den 15. juni 2022.....	2
Beslutning for Punkt 4: Forberedelse til udvalgsmøde den 15. juni 2022.....	2
Punkt 5: Eventuelt.....	2
Beslutning for Punkt 5: Eventuelt.....	2

Punkt 1: Temadrøftelse om fornyelse af Børne- og ungepolitikken (OKJ)

Tid: 60 min. Deltagere: Rikke Slot, Louise Dam Overballe og Ulla Parbo Hefsgaard

Gæster:

Jack Hougaard Kristensen, FOA

Jette Bjørn, Aarhus Skolelederforening

Ove Petersen, LUA

Beslutning for Punkt 1: Temadrøftelse om fornyelse af Børne- og ungepolitikken (OKJ)

Rikke Slot, Louise Dam Overballe og Ulla Parbo Hefsgaard deltog – og præsenterede status på processen med fornyelsen af Børne- og ungepolitikken, samt gav et indblik i indsigter indtil nu - herunder børnenes perspektiver på det gode børneliv. Slides er tilføjet efterfølgende.

Herefter var der en workshop, hvor tre styregruppemedlemmer deltog: Jack Hougaard Kristensen, FOA, Jette Bjørn, Aarhus Skolelederforening, Ove Petersen, LUA.

Punkt 2: Godkendelse af referat

Beslutning for Punkt 2: Godkendelse af referat

Referatet blev godkendt.

Punkt 3: Intro til MBU-udvalget om overgang til ungdomsuddannelse (OKJ)

Tid: 15 min. Deltagere: Elin Poulsen og Marina Stannov

Beslutning for Punkt 3: Intro til MBU-udvalget om overgang til ungdomsuddannelse (OKJ)

Ole Kiil Jacobsen har sat forslaget på dagsordenen, med henblik på drøftelse og godkendelse af det materiale, der skal fremsendes til Børn og Unge-udvalgsmødet som introduktion til Børn og Unges arbejde og samarbejder om Overgang til uddannelse. Introduktionen var sat på i udvalget den 18. maj 2022 men blev på anmodning fra sekretariatet flyttet til 10. august 2022. Det er aftalt med sekretariatet, at orientering om 10. klasse også er et punkt på udvalgsmødet. Materiale og oplæg omtaler derfor 10. klasse helt kort.

Indstilling om:

1. At rådmanden godkender udkast til skriftligt oplæg, mundtligt oplæg og forklæde til udvalget

Udskolingslærer og erhvervsplaymaker.

Beslutninger:

- Inden udvalgmødet skal det afdækkes, hvorfor vi ligger under landsgennemsnittet ift. fig 2 og 3. Skal måske ses sammen med kvalitetsropfølgningen.
- Med denne bemærkning blev materialet godkendt, herunder at der deltager to praktikere på mødet.

(OKJ følger op)

Punkt 4: Forberedelse til udvalgmøde den 15. juni 2022

Beslutning for Punkt 4: Forberedelse til udvalgmøde den 15. juni 2022

Udskudt til stabsmødet.

Punkt 5: Eventuelt

Beslutning for Punkt 5: Eventuelt

Rådmanden orienterede om den økonomiske situation.

Beslutningsmemo

16. juni 2022

Side 1 af 5

Emne **Valg af redskab til observation af pædagogiske læringsmiljøer i forbindelse med tilsyn i dagtilbud**
Til Rådmanden

BØRN OG UNGE

Pædagogik og Forebyggelse
Aarhus Kommune

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

Observationer af de pædagogiske læringsmiljøer er et af de nye minimumskrav til det kommunale tilsyn med dagtilbuddene. Observationerne skal danne afsæt for at vurdere kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer i dagtilbuddene med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag for dagtilbuddene.

PUF anbefaler med afsæt i EVA's vurdering af eksisterende redskaber, kriterier til redskabet (herunder at observationen har en varighed på 3 timer) samt erfaringer fra afprøvninger af redskaberne i praksis, at ITERS og ECERS vælges som redskab til at gennemføre observationer af de pædagogiske læringsmiljøer i dagtilbuddene. Denne anbefaling bakkes op af DTLAa og FOA.

På baggrund af drøftelse af redskaber til observationer af læringsmiljøerne på rådmandsmøde den 24. maj 2022 har Forvaltningschef Ole Kiil Jacobsen sat punktet på dagsordenen med henblik på beslutning på rådmandsmøde den 21. juni 2022.

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

Det indstilles, at rådmanden:

- Drøfter og godkender at observationer af de pædagogiske læringsmiljøer gennemføres ved hjælp af ITERS i vuggestuer og ECERS i børnehaver
- Drøfter og godkender at observationer af de pædagogiske læringsmiljøer i dagplejen gennemføres ved hjælp af KVALid dagpleje

Hvilke ændringer indebærer forslaget?

Lovgivningen

Med justeringer af dagtilbudsloven, der trådte i kraft den 1. januar 2022, skal kommunen som led i tilsynet foretage observationer i dagtilbuddet.

Af forarbejder til lovgivningen fremgår det, at der med observationer menes:

Dagtilbud

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 30 52 68 73

Direkte e-mail:
lohebu@aarhus.dk

Sagsbehandler:
Louise Heltborg Budde
Charlotte Mariane Buchhave

16. juni 2022
Side 2 af 5

”Strukturerede tilgange og metoder til at observere, der giver den tilsynsførende mulighed for med egne øjne at opleve den praksis, der blandt andet beskrives i dialogen med personalet”

Formålet med at foretage observationer er, at den tilsynsførende som led i tilsynet anvender forskellige metoder til at indhente oplysninger til at vurdere den samlede kvalitet af de pædagogiske læringsmiljøer, og at oplysningerne medvirker til at give den tilsynsførende en bred viden og et indblik i den pædagogiske praksis i afdelingen/dagtilbuddet.

Sammenhæng til det øvrige arbejde med kvalitetsopfølgning og tilsyn

Observationer af de pædagogiske læringsmiljøer vil give data om proceskvaliteten i de pædagogiske læringsmiljøer. Data fra observationer vil koble sig direkte på dagtilbuddenes opgave med at realisere den pædagogiske læreplan og vil indgå som grundlag for de reflekterende og lærende dialoger på læringsamtalerne. Børn og Unges ramme for kvalitetsopfølgning og tilsyn vil danne rammen om systematisk opfølgning og arbejde med data fra observationerne og vil dermed understøtte, at data fra observationerne indgår i en meningsfuld sammenhæng i dagtilbuddenes arbejde med kvaliteten.

Kriterier til observationsredskabet

I byrådsindstillingen om udmøntningen af lovgivningen om tilsyn i dagtilbud i Aarhus Kommune er der opstillet en række kriterier til det redskab, som skal anvendes til at observere. Kriterierne bygger dels på krav i lovgivningen dels på EVAs vurdering af de tilgængelige redskaber til vurdering af kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer.

Med afsæt i EVAs seneste gennemgang af redskaber til måling af kvalitet i de pædagogiske læringsmiljøer kan antallet af redskaber indsnævres til to ”redskabsfamilier”, henholdsvis KIDS og ITERS/ECERS, der kan leve op til de kriterier, som er fremsat nedenfor.

PUF anbefaler på baggrund af kriterierne til observationsredskabet, EVAs vurdering samt erfaringer fra pilotprojekter, at det besluttes, at Børn og Unge vælger at anvende ITERS og ECERS til observation af læringsmiljøerne i dagtilbuddene.

Se bilag 1 for gennemgang og vurdering af redskaberne.

16. juni 2022

Side 3 af 5

Observationer af de pædagogiske læringsmiljøer i dagplejen

Hverken KIDS eller ITERS og ECERS tilbyder et redskab af høj kvalitet til observationer af læringsmiljøerne i dagplejen. Derfor foreslås det, at KVALid Dagpleje anvendes til observationer i dagplejen. KVALid Dagpleje er under udvikling af UCN og lægger sig op ad den samme systematik, som findes i ITERS/ECERS. PUF samarbejder med og kvalificerer KVALid dagpleje. Der vil således være stor sammenhæng og genkendelighed for ledere og medarbejdere både i forvaltning og i dagtilbuddene, som skal arbejde med data fra redskabet i arbejdet med de læringsmiljøerne i dagplejen.

Inddragelse af interessenter på området

I høringssvarene peger BUPL på, at valget af redskab er afgørende for deres opbakning til udmøntningen. Det er afgørende for BUPL, at det redskab, som vælges til at observere læringsmiljøerne, kobler sig på det pædagogiske grundlag. DTLAA og ÅFO fremhæver derudover også, at observationerne skal foretages med det et forskningsmæssigt valideret redskab.

I forbindelse med høringen har flere interessenter udtrykt ønske om inddragelse i valget af redskab til observationer af de pædagogiske læringsmiljøer.

Den 29. marts var alle interessenter på dagtilbudsområdet inviteret til et fyraftensmøde, hvor EVA var inviteret til at præsentere deres vurdering af de tilgængelige redskaber til måling af kvalitet i læringsmiljøerne. Efter fyraftensmødet var FOA, BUPL og DTLAA inviteret til et møde om valg af redskaber.

BUPL er skeptisk i forhold til de tilgængelige redskaber og vil ikke pege på det ene redskab frem for det andet. De er bekymrede for, at redskabet kan flytte fokus fra det, der betyder noget for den pædagogiske praksis og svække den professionelle dømmekraft. De har udtrykt ønske om, at Børn og Unge i samarbejde med BUPL udvikler et redskab til Aarhus Kommune. Dette vil være en dyr og langvarig proces, ligesom det vil være svært at udvikle et redskab, der har den samme gennemsigtighed, gyldighed og pålidelighed som de allerede tilgængelige og gennemafprøvede redskaber.

I forbindelse med implementeringen af et redskab til observationer vil der i samarbejdet med BUPL være fokus på at sikre, at redskabet ikke bliver styrende for den pædagogiske praksis, men anvendes til at kvalificere og styrke den professionelle dømmekraft. Det skal Børn og Unges ramme for kvalitetsopfølgning og tilsyn og Stærkere Læringsfællesskaber understøtter ved at insistere på en læringskultur frem for en præstationskultur.

DTLAA og FOA peger på, at det er vigtigt med en fælles systematisk og forskningsbaseret og valideret ramme. De to foreninger foretrækker ITERS/ECERS som observationsredskab.

16. juni 2022
Side 4 af 5

ITERS/ECERS har været afprøvet i et pilotprojekt i 3 dagtilbud med overvejende positive tilbagemeldinger fra ledere og medarbejdere. (se bilag 3)

Århus Forældreorganisation vil ikke gå ind i den faglige vurdering af det ene redskab over for det andet, men peger også på de kritikpunkter, som tidligere er fremkommet i medierne om ITERS og ECERS. For Århus Forældreorganisation er det afgørende, at Børn og Unge vælger at bruge et af de tilgængelige og validerede redskaber, og at kommunen ikke opfinder sit eget. Handicaporganisationerne var inviteret til at give deres perspektiver på valget af redskab den 2. maj 2022. Dette møde er blevet udskudt. Handicaporganisationerne har i forbindelse med inddragelsesmøderne om udmøntning af lovgivningen peget på, at det er afgørende for dem, at observationsredskabet tager højde for og kan observere kvaliteten for børn med behov for en særlig tilrettelagt indsats.

Øvrige kommuner

Mange kommuner anvender KIDS som observationsredskab. Begrundelserne for dette er, at det er udviklet i en dansk kontekst, og at det ikke kræver certificering af konsulenterne. De kommuner, som anvender KIDS, afsætter ofte minimum 7 timer til observationen.

Den nationale kvalitetsundersøgelse

Ultimo 2022 igangsættes den nationale kvalitetsundersøgelse på dagtilbudsområdet. Det er ikke afgjort, hvordan undersøgelsen vil blive gennemført, men det er forventningen, at KIDS vil blive anvendt til observation af de pædagogiske læringsmiljøer. Baggrunden for det (forventelige) valg af KIDS er, at redskabet er udviklet i en dansk dagtilbudstradition. Samtidig valgte EVA at anvende ECERS til kvalitetsundersøgelsen i 2018/2019. Det skal i den sammenhæng understreges, at KIDS ikke har en tydeligere eller stærkere sammenhæng til det pædagogiske grundlag end ECERS og ITERS jf. EVA's seneste vurdering bilag 1.

Opmærksomhedspunkter

Uanset redskabet til måling af kvalitet er både den forudgående forberedelse af ledere og medarbejdere og den efterfølgende ledelsesmæssige opfølgning og omsætning af data fra observationer afgørende for, om data fra observationer kan få værdi for udviklingen af kvaliteten af praksis. Ingen af de tilgængelige redskaber har en ramme for det. Det skal udvikles som en del af den samlede udmøntning af den nye ramme for tilsyn.

I den forbindelse vil der være en opmærksomhed på at skabe sammenhæng med tilsyn i ledelseslinjen og lærings samtaler samt værdi for den lokale praksisudvikling.

16. juni 2022
Side 5 af 5

Der er ligeledes en række etiske overvejelser i forbindelse med realiseringen af observationer i tilsynet. Blandt andet skal ledelse, medarbejder og forældre have kendskab til grundlaget for observationen, hvad data bruges til, samt hvordan de indgår i drøftelsen om kvaliteten.

4. Økonomiske konsekvenser af forslaget

Udgifterne til uddannelse og drift af de to redskaber vil forventes at være omkring 100.000 årligt for begge. Omkostningerne dækkes af DUT-midlerne.

5. Videre proces og kommunikation

I forlængelse af rådmandsmøde den 21. juni 2022 iværksættes forberedelserne af udmøntningen af tilsynet. Dagtilbudsledere og pædagogiske ledere er i den forbindelse inviteret til et heldagsmøde den 23. august som første skridt i at blive klædt på til det kommende pædagogiske tilsyn. Dagtilbudskonsulenter vil blive certificerede i efteråret 2022, og de første observationer vil blive gennemført i foråret 2023. Dagtilbudslederne er løbende involverede i den konkrete organisering af det kommende observationer og tilsynsmøder.

Bilag:

Bilag 1: Beskrivelse af KIDS og ITERS/ECERS

Bilag 2: Oversigt over EVA's vurdering af redskaber til måling af kvalitet i læringsmiljøer

Bilag 3: Opsamling på erfaringer med KIDS og ITERS/ECERS – maj 2022

Bilag 4: Video med leder, der fortæller om arbejdet med data fra observationer:

<https://web.microsoftstream.com/video/657b6023-98d2-4673-b9b6-bdd15c8f3c39>

Bilag 5: Video med medarbejder, der fortæller om arbejdet med data fra observationer <https://web.microsoftstream.com/video/4197c1f7-bd15-48e0-baf3-2fa674e4a3a2>

Baggrundsnotat om redskaber til vurdering af kvalitet i læringsmiljøer

2. maj 2022
Side 1 af 9

Med afsæt i EVAs seneste gennemgang af redskaber til måling af kvalitet i de pædagogiske læringsmiljøer kan antallet af mulige redskaber indsnævres til to "redskabsfamilier", henholdsvis KIDS og ITERS/ECERS.

Nedenfor er de to redskaber beskrevet med afsæt i de samme parametre:

De tre mest afgørende parametre for vurdering af redskabets kvalitet er følgende tre:

1. Gennemsigtighed. Er redskabet baseret på solid viden om kvalitet i dagtilbud?
2. Pålidelighed. Måler redskabet præcist?
3. Gyldighed. Måler redskabet det, som det angiver at måle?

Gennemsigtighed refererer til at redskabets indikatorer for høj kvalitet i dagtilbud er baseret på den forskningsmæssige, validerede viden som eksisterer om høj kvalitetsdagtilbud.

Redskabets pålidelighed henviser til, om redskabet vil vurdere den samme kvalitet hver gang det anvendes og uanset hvor det anvendes, herunder om redskabet resulterer i tilfældige målefejl, og om det er stabilt over tid.

Gyldighed refererer til redskabets interne validitet. Det vil sige, om redskabet faktisk måler det, som det angiver at måle, herunder at redskabet ikke resulterer i systematiske målefejl. Retningslinjer for brugen af redskabet sikrer, at besvarelserne afspejler det, man gerne vil måle og ikke ydre faktorer.

Både redskabets gennemsigtighed, pålidelighed og gyldighed er afgørende for, at de pædagogiske medarbejdere i dagtilbuddene kan føle sig trygge i, at det ikke afhænger af personen eller erfaringen eller personlige/professionelle præferencer, hvordan kvaliteten vurderes. Pålidelighed og gyldighed er også afgørende for uvildigheden i tilsynet.

Opfølgning på observationer og vurdering af kvalitet i læringsmiljøer

Uanset redskabet til måling af kvalitet er den efterfølgende ledelsesmæssige opfølgning og omsætning af data fra observationer afgørende for udviklingen af kvaliteten af praksis. Ingen af de tilgængelige redskaber har en ramme for det. Det udvikles som en del af den samlede udmøntning af den nye ramme for tilsyn i sammenhæng med tilsyn i ledelseslinjen og læringssamtaler.

BØRN OG UNGE

Pædagogik og Forebyggelse
Aarhus Kommune

Dagtilbud

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Telefon: 41 85 93 14
Direkte telefon: 30 52 68 73

Direkte e-mail:
lohebu@aarhus.dk

Sag: 22/003702-7
Sagsbehandler:
Louise Heltborg Budde
Charlotte Mariane Buchhave

ITERS & ECERS	2. maj 2022 Side 2 af 9
Gennemsigtighed Pålidelighed Gyldighed	Ja I høj grad I høj grad
Redskabets anvendelighed I praksis: Hvem udfører observationer Tidsforbrug Kompetenceudvikling Kvalitetsindikator	Certificerede observatører (medarbejdere, ledere, konsulenter) 3 timer pr. observation Certificering kræver 4 dages kompetenceudvikling. Efterfølgende recertificering en dag årligt. Certificeringen er afgørende for redskabets pålidelighed og gyldighed. Kan anvendes uden certificering. Kræver derudover grundlæggende kendskab/oplæg for ledelse og medarbejdere samt opfølgning og arbejde med data. Kvaliteten vurderes ud fra hvor hyppigt og konsistent tegn på høj-kvalitet forekommer f.eks. om <u>alle</u> børn møder høj kvalitet i relationen til voksne i <u>hele</u> observationsperioden. Observationen vurderer kvaliteten af konkret praksis, ikke hensigter.
Kobling til den pædagogiske læreplan	Har tæt kobling til den pædagogiske læreplan. Baseres på samme forskning som er udgangspunktet for det pædagogiske grundlag og den pædagogiske læreplan.
Opfølgning og brug af data i læringsmiljøerne	Der foreligger ikke et konkret redskab. Der arbejdes i nogen kommuner med KVALid som redskab til opfølgning Skal kobles til arbejdet i ledelseslinjen og læringsamtaler og udvikles i forbindelse med udmøntning af ny ramme for tilsyn.
Udbytte i læringsmiljøerne	Erfaringer fra andre kommuner viser målbare effekter i forbedringer i kvaliteten i læringsmiljøerne. Egne erfaringer fra pilotprojekter peger på, at data fra observationer giver meningsfulde data til refleksion og udvikling af de pædagogiske læringsmiljøer.

<p>Ledelses- og medarbejderperspektiv</p>	<p>Det er væsentligt, at ledere og medarbejder har mulighed for observationen og hvordan kvaliteten vurderes for at sikre kvaliteten i den efterfølgende omsætning til praksis.</p> <p>Ledere i pilotdagtilbud oplever, at det er meget meningsfuldt at arbejde med ITERS og ECERS koblet til de konkrete afdelinger.</p>
<p>Mulighed for bydækkende data</p>	<p>Data til kortlægning udregnes i Excel og der kan laves scores på tværs af byen.</p> <p>IT-understøttelse under udvikling.</p>
<p>Organisatorisk læringsperspektiv</p>	<p>Kræver systematik og grundig opfølgning</p>

2. maj 2022

Side 4 af 9

KIDS	
Gennemsigtighed Pålidelighed Gyldighed	Ja I nogen grad I nogen grad
Redskabets anvendelighed I praksis: Hvem udfører observationer?	Konsulenter, ledere og medarbejdere
Tidsforbrug?	4-7 timer (anbefalet af redskabets ophavskvinder. I de kommuner som anvender redskabet observerer konsulenten ofte i 7 timer)
Kompetenceudvikling?	Der er ikke krav om uddannelse. Det anbefales, at observatører uddannes. Dette tilrettelægges efter ønske og behov. Kompetenceudvikling er nødvendig for at understøtte observationernes pålidelighed og gyldighed.
Kvalitetsindikator?	Kvaliteten vurderes ud fra hvor hyppigt tegn på høj kvalitet forekommer under udvalgte temaer. Det er op til observatøren, hvilke temaer i materialet, der observeres. Observationer vurderer den konkrete praksis, ikke hensigter.
Kobling til den pædagogiske læreplan	Kobling til læreplanen (indholdsmæssigt, men ikke helt tydelig) Baseres på ophavskvindernes egen forskning, der tager afsæt i samme forskning, som er grundlag for det pædagogiske grundlag og den pædagogiske læreplan.
Opfølgning og brug af data i læringsmiljøerne	Der foreligger ikke et konkret redskab Skal kobles til arbejdet i ledelseslinjen og læringsamtaler og udvikles i forbindelse med udmøntning
Udbytte i læringsmiljøerne	Er afprøvet i 8 private dagtilbud samt 8 private pasningsordninger. I den forbindelse er der foretaget en række metodiske valg, som har understøttet validitet og uvildighed i observationerne. Valgene har f.eks. omhandlet tidsforbrug til observationen, valg om at følge en bestemt børnegruppe under hele observationen mm..
Ledelses- og medarbejderperspektiv	Kræver grundigt kendskab og øvelse at arbejde med. Kræver systematik og opfølgning.
Bydækkende data	Der kan laves opsamling på scorer på tværs af byen. IT-understøttelse findes.
Organisatorisk læringsperspektiv	Kræver systematik og grundig opfølgning

Baggrund for anbefaling af ECERS som redskab til observationer af de pædagogiske læringsmiljøer i vuggestuer og børnehaver i de aarhusianske dagtilbud

2. maj 2022
Side 5 af 9

Redskabet skal understøtte, at observationen er uvildig

For at opnå uvildighed i observationen skal redskabet understøtte og sikre en ensartet systematik og objektivitet i observationen. Det betyder, at resultatet af observationen og genstanden for observation ikke er afhængig af den person, der observerer.

Både KIDS og ITERS/ECERS tilbyder en systematisk og ensartet ramme, som danner afsæt for observationen. Det vil sige, at observatørerne har et ensartet afsæt for at vurdere kvaliteten i den pædagogiske praksis.

Tilsynskonsulenter skal certificeres for at kunne observere med ITERS/ECERS. Certificeringen har et omfang af fire uddannelsesdage. Certificeringen medfører – sammen med opbygningen af materialet – at tilsynskonsulenten vurderer kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer ens.

Der er ikke krav til uddannelse i KIDS, men det anbefales. I forbindelse med implementeringen af redskabet vil man kunne tilrettelægge samme omfang af uddannelse i KIDS, som er kravet i forbindelse med ITERS/ECERS.

KIDS vil også kræve, at der udarbejdes en vejledning og en ramme for observationen, som er givet ved ITERS/ECERS, da det ikke er et krav i KIDS, at man anvender hele materialet i sin observation.

Redskabet skal være gennemsigtigt, pålideligt og gyldigt

De tre mest afgørende parametre for vurdering af redskabets kvalitet er følgende:

1. Gennemsigthed. Er redskabet baseret på solid viden om kvalitet i dagtilbud?
2. Pålidelighed. Måler redskabet præcist?
3. Gyldighed. Måler redskabet det, som det angiver at måle?

Gennemsigthed refererer til, at redskabets indikatorer for høj kvalitet i dagtilbud er baseret på den forskningsmæssige og validerede viden, der eksisterer om højkvalitetsdagtilbud.

Redskabets pålidelighed henviser til, om redskabet vil vurdere den samme kvalitet hver gang det anvendes og uanset, hvor det anvendes, herunder om redskabet resulterer i tilfældige målefejl, og om det er stabilt over tid.

Gyldighed refererer til redskabets interne validitet. Det vil sige, om redskabet faktisk måler det, som det angiver at måle, herunder at redskabet ikke

resulterer i systematiske målefejl. Retningslinjer for brugen af redskabet sikrer, at besvarelserne afspejler det, man gerne vil måle og ikke ydre faktorer.

2. maj 2022
Side 6 af 9

Både redskabets gennemsigthed, pålidelighed og gyldighed er afgørende for, at de pædagogiske medarbejdere i dagtilbuddene kan føle sig trygge i, at det ikke afhænger af personen, erfaringen eller dagen, hvordan kvaliteten vurderes. Pålidelighed og gyldighed er også afgørende for uvildigheden i tilsynet.

Endelig er de tre parametre fuldstændig afgørende for måleredskabets kvalitet.

EVA vurderer, at ITERS og ECERS har "høj grad" af både gennemsigthed, pålidelighed og gyldighed, mens KIDS opnår vurderingen "i nogen grad" i forhold til pålidelighed og gyldighed, men vurderes også gennemsigtigt. (Se bilag 2)

Formuleringerne i indikatorerne i KIDS lægger op til fortolkning og skøn hos tilsynskonsulent. Således er resultatet af observationen i højere grad afhængig af, hvem der observerer. Det betyder, at vurderingerne med KIDS i højere grad end med ITERS og ECERS vil variere fra tilsynskonsulent til tilsynskonsulent uden, at det er udtryk for forskel i kvaliteten i de pædagogiske læringsmiljøer. Det er baggrunden for EVAS vurdering jf. bilag 2.

Det er afgørende for trygheden hos medarbejdere, at det er tydeligt, hvad og hvordan kvalitet observeres og vurderes, ligesom det også er afgørende for resultaternes legitimitet i det efterfølgende arbejde.

Redskabet skal bruges til vurdering af arbejdet med elementerne i det pædagogiske grundlag

Lovgivningen stiller krav om, at observationerne og vurderingen af kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer er med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag. Observationsredskabet skal således vurdere kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer i relation til det pædagogiske grundlag.

Begge redskaber bygger på den samme forskning om højkvalitetsdagtilbud og pædagogik, som også er grundlaget for det pædagogiske grundlag og den pædagogiske læreplan.

ITERS/ECERS har været anvendt i EPPSE-studiet, kendt som Brenda Taggarts forskning, og det er en af de store forskningsreferencer bag det pædagogiske grundlag.

KIDS er udviklet af danske forskere og i en dansk kontekst. Ordvalget og formuleringer er tættere på sprogbrugen i den pædagogiske tradition i

Danmark. Materialet bærer imidlertid også præg af at være udviklet i en psykologisk tradition. På den måde afspejler fokus for observationerne en psykologisk tilgang frem for en bred pædagogisk tilgang til praksis.

2. maj 2022
Side 7 af 9

Den direkte indholdsmæssige kobling til læreplanen og det pædagogiske grundlag er stærkere i ITERS/ECERS end den er KIDS trods det, at KIDS er udviklet i en dansk kontekst.

ITERS/ECERS er udviklet i USA og kritiseres derfor ofte for ikke at afspejle kvalitet i en dansk pædagogisk sammenhæng. Det er en misforståelse og udtryk for manglende kendskab til redskabet. Redskabet baserer sig netop på samme forskning som det pædagogiske grundlag i den pædagogiske læreplan.

Arbejdet med ITERS og ECERS i pilotprojektet i de 3 dagtilbud (22 afdelinger) viser også, at det amerikanske ophav ikke fylder i arbejdet med data fra observationer med ITERS og ECERS i praksis.

EVA er i gang med at vurdere sammenhængen mellem KIDS og ITERS/ECERS i forhold til det pædagogiske grundlag. Deres foreløbige analyser viser, at begge redskaber har en god kobling til det pædagogiske grundlag. ITERS/ECERS er stærkere i forhold til at observere kvaliteten for børn i sårbare og udsatte positioner og at sikre gode læringsmiljøer for alle børn hele dagen, mens observationer af børnesynet i det pædagogiske grundlag er mere eksplicit i KIDS-materialet.

Redskabet skal kunne sige noget om kvaliteten i læringsmiljøet med afsæt i en observation, der varer 3 timer

For at alle minimumskravene i tilsynet kan indeholdes i tilsynet inden for DUT-midlerne, er der afsat 3 timer til hver observation i vuggestuer, børnehaver og legestuer i dagplejen. Det betyder, at redskabet skal muliggøre, at tilsynskonsulenter kan gennemføre en observation, som er både gyldig og pålidelig i løbet af de tre timer, observationen er berammet til.

En observation med ITERS/ECERS er berammet til en varighed på tre timer, og skal foretages, mens der er flest børn i dagtilbuddet.

Det betyder, at redskabet er sammensat, så data fra observationen giver mulighed for en generel vurdering af kvaliteten i læringsmiljøet på baggrund af en 3 timers observation. Med ITERS og ECERS observerer og vurderer man dermed de væsentligste områder, der har betydning for kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer på 3 timer.

Tidsrammen i ITERS og ECERS giver anledning til kritik, da der ikke observeres på læringsmiljøet i størstedelen eller hele dagen.

2. maj 2022
Side 8 af 9

Med KIDS anbefaler man observationer på 4-7 timer med henblik på at kunne lave en vurdering af kvaliteten i læringsmiljøet i størstedelen eller hele dagen. Dette er mere end den tidsramme, som der er afsat i udmøntningen i Børn og Unge. Såfremt man vælger at observere med KIDS i tre timer, vil man ikke komme rundt om det hele læringsmiljø og dermed de indikatorer, der er opstillet under en observation på 3 timer. Det svækker validiteten ved observation med afsæt i rammen. De kommuner, som anvender KIDS, observerer typisk i minimum 7 timer.

Redskabet skal kunne anvendes til vurdering af kvaliteten i læringsmiljøer i både vuggestuer, børnehaver samt dagplejen

Tilsynet skal gennemføres i relation til alle de læringsmiljøer, som tilbydes i kommunen. Således skal redskabet til observationer kunne imødekomme de forskelligheder, der er både i læringsmiljøerne og børnenes behov i de forskellige typer af tilbud. Særligt dagplejen adskiller sig fra vuggestuer og børnehaver ved at være et hjemmelæringsmiljø og en mindre børnegruppe. Det er således forventningen, at der vil skulle bruges to forskellige redskaber til henholdsvis dagplejen og dagtilbudsafdelingerne.

Hverken det redskab til dagplejen som KIDS eller ITERS/ECERS tilbyder til dagplejen har en kvalitet, der gør det velegnet. Derfor er PUF i gang med at afdække andre mulige redskaber til dagplejen blandt andet i samarbejde med UCN.

Redskabet skal kunne vurdere kvaliteten af læringsmiljøerne for børn med behov for en særligt tilrettelagt praksis

Dagtilbudsloven og det pædagogiske grundlag har en særlig opmærksomhed på kvaliteten af læringsmiljøerne for børn i sårbare og udsatte positioner.

Derudover har handicaporganisationerne i forbindelse med inddragelsen i udmøntningen af lovgivningen om tilsyn adresseret behovet for, at både den tilsynsførende og det redskab, som danner rammen om observationerne tager højde for en vurdering af kvaliteten af læringsmiljøer for børn med behov for en særligt tilrettelagt indsats.

I forbindelse med tilsynet vil børn i sårbare og udsatte positioner ikke kun være et fokusområde for observationsredskabet, men også under tilsynsmødet og i den samlede vurdering af kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer.

Særligt ITERS/ECERS understøtter observationer af kvaliteten af læringsmiljøerne for børn med behov for en særligt tilrettelagt indsats. ITERS og ECERS vurderer kvaliteten både i forhold til, hvor hyppigt tegn på god

kvalitet observeres, men også om den gode kvalitet er konsekvent i hele læringsmiljøet, og om hele børnegruppen profiterer af den gode praksis.

2. maj 2022
Side 9 af 9

Med afsæt i definerede parametre vurderer KIDS kvaliteten alene på baggrund af optælling af hyppighed inden for temaer og indikatorerne for praksis af høj kvalitet. Det vil sige, at kvaliteten i læringsmiljøerne ikke tager højde for, om den gode kvalitet er tilgængelig for alle børn i hele observationsperioden.

EPPSE-studiet har dokumenteret, at højkvalitetsdagtilbud har betydning for børns trivsel og læring langt op i skolen og særligt for børn i sårbare og udsatte positioner. Vurderingerne af kvaliteten i de pædagogiske læringsmiljøer i EPPSE-studiet er foretaget med ITERS og ECERS.

TABEL 1.1

Samlet oversigt over redskaber til måling af kvaliteten af det pædagogiske læringsmiljø

I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Ikke dokumenteret
Ja	Delvist	Nej	

For uddybning af de to skalaers kategorier se afsnit 5.3 side 40.

Måleområde	Redskab	Målgruppe	Gennem-sigtigt	Pålidelighed dokumenteret	Gyldighed dokumenteret
Kvaliteten af det pædagogiske læringsmiljø	Dagtilbudstermometeret	Børn i børnehave, 4-6 år	Nej	Ikke dokumenteret	Ikke dokumenteret
	ECERS-3	Børn i daginstitution, 3-5 år	Ja	I høj grad	I høj grad
	ECERS-E	Børn i daginstitution, 3-5 år	Ja	I høj grad	I høj grad
	ITERS-3	Børn i daginstitution, 0-36 måneder	Ja	I høj grad	I høj grad
	FCCERS-R	Børn i dagpleje og familiepleje, 0-12 år	Ja	I høj grad	I nogen grad
	KIDS (2. udgave)	Børn i daginstitution, 0-6 år	Ja	I nogen grad	I nogen grad
	KIDS Dagpleje	Børn i dagpleje og privat pasningsordning, 0-2 år	Ja	Ikke dokumenteret	Ikke dokumenteret
	LSP-kortlægning	Børn i daginstitutioner i alderen 0-6 år.	Delvist	I mindre grad	I nogen grad
	PLV (Rambøll)	Børn i alle former for dagtilbud, 0-6 år	Ja	Ikke dokumenteret	Ikke dokumenteret
	SSTEW	Børn i daginstitution i alderen 2-5 år.	Ja	I høj grad	I høj grad

Bilag 3 Opsamling på pilotafprøvning ITERS og ECERS samt KIDS, maj 2022
Charlotte Mariane Buchhave og Louise Heltborg Budde

Indhold

Pilotafprøvning af ITERS og ECERS og KIDS som observationsredskaber i dagtilbud.....	2
Baggrund for pilotafprøvningsne.....	2
Baggrundsdata omkring pilotafprøvningsne	3
Opsamling på erfaringer omkring observationerne	4

Bilag 3 Opsamling på pilotafprøvning ITERS og ECERS samt KIDS, maj 2022
Charlotte Mariane Buchhave og Louise Heltborg Budde

Pilotafprøvning af ITERS og ECERS og KIDS som observationsredskaber i dagtilbud

Baggrund for pilotafprøvningserne

I dette notat er der en opsamling på erfaringer fra et stort pilotprojekt med brug af ITERS og ECERS samt et mindre med KIDS som systematiske observationsredskaber til vurdering af og arbejdet med kvalitet i dagtilbud.

Formålet med pilotprojekterne har været at afprøve observationsredskaberne i en aarhusiansk kontekst med henblik på at indhente erfaringer med, hvordan redskaberne kan understøtte en datainformeret udvikling af kvalitet i praksis med egne lokale kvalitative og kvantitative data, samt bidrage til etableringen af en stærk evalueringskultur, og dermed også understøtte både de lokale og politiske drøftelser af kvalitet på dagtilbudsområdet.

Som led i realiseringen af den pædagogiske læreplan stiller dagtilbudsloven krav om etableringen af en stærk evalueringskultur, der skal udvikle og kvalificere de pædagogiske læringsmiljøer. Et pædagogisk læringsmiljø består af alle de muligheder for læring, udvikling, trivsel og dannelse, som dagtilbuddet giver børnene i forbindelse med f.eks. leg, dagligdagens rutiner, børne- og vokseninitierede aktiviteter, og alle de andre situationer af kortere eller længere varighed, som spontant opstår i løbet af dagen.

Under observationerne i pilotafprøvningen med begge redskaber har fokus været at observere og vurdere kvaliteten i læringsmiljøerne, som beskrevet ovenfor. Det er foregået inden for en bestemt tidsramme, for derefter at lave en systematisk opsamling og tilbagemelding på observationen til ledelse/udvalgte medarbejdere, der herefter har arbejdet videre med data i praksis.

Succeskriterierne i afprøvningserne har været og er dermed at data fra observationerne efterfølgende anvendes i arbejdet med den professionelle dømmekraft med henblik på at styrke kvaliteten i læringsmiljøerne for alle børn.

Bilag 3 Opsamling på pilotafprøvning ITERS og ECERS samt KIDS, maj 2022
Charlotte Mariane Buchhave og Louise Heltborg Budde

Baggrundsdata omkring pilotafprøvningserne

Følgende er der oplyst data omkring pilotafprøvningserne.

Det er væsentligt at bemærke følgende:

- Der er stor forskel i antallet observationer i afprøvningen af de forskellige redskaber.
- Der er ligeledes stor forskel på, hvordan dagtilbudsledelsen i de 2 pilotprojekter har været klædt på til arbejdet med observationerne og data fra observationerne.
- Dagtilbudslederne i pilotafprøvningen med ITERS og ECERS har selv ønsket at deltage i pilotprojektet, hvor KIDS har været valgt af forvaltningen som observationsredskab i forbindelse med tilsyn i private dagtilbud samt hos private pasningsordninger.
- ITERS/ECERS-observationerne er foretaget af certificerede observatører, mens KIDS-observationerne er foretaget af konsulenterne, med varieret erfaring i at observere systematisk i praksis.

Tema	ITERS og ECERS	KIDS
Tidsperiode for afprøvning	Efteråret 2020 og efteråret 2021	Efteråret 2021
Antal dagtilbud, afdelinger og tidsomfang ved observationer	3 kommunale dagtilbud og i alt 91 observationer: 43 ITERS-observationer i vuggestuer 3 timer 4 ITERS-observationer i legestuer i dagplejen 3 timer 44 ECERS-observationer i børnehaver 3 timer	10 private dagtilbud og private passere, i alt 38 observationer: 4 observationer i vuggestuer 2-2,5 timer 10 observationer i børnehaver 2-2,5 timer 24 selvstændige børnepassere 2 timer
Samarbejdspartnere	UCN – Universitycollege Nordjylland har været partner i pilotprojektet og har med deres certificerede observatører gennemført observationer og givet tilbagemelding samt lavet observationsrapporter i alle afdelinger.	Udviklerne bag KIDS, Dansk psykologisk forlag samt konsulenter fra andre kommuner har lavet oplæg på en temadag for konsulenter fra PUF
Observatører og forudsætninger hos dem	Certificerede observatører med pædagogisk viden og indsigt fra UCN, som har gennemgået en 4 dages certificering.	Konsulenter med pædagogiske viden og indsigt fra PUF, der har varieret erfaring i at lave systematiske observationer. PUF har selv lavet en ramme for observationerne, der har haft til hensigt at understøtte validiteten.
Forberedelse af dagtilbud	Oplæg og drøftelser med dagtilbuds- og pædagogiske ledere forud observationerne v/PUF og UCN	TEAMS oplæg for ledere af private dagtilbud
Understøttelse efter observationer	Distriktskonsulenter fra PUF har understøttet dagtilbuddene i at omsætte arbejdet med data fra observationerne i læringsmiljøerne	Der følges op på arbejdet med data fra observationer på et tilsynsmøde efter observationerne.

Bilag 3 Opsamling på pilotafprøvning ITERS og ECERS samt KIDS, maj 2022
Charlotte Mariane Buchhave og Louise Heltborg Budde

Opsamling på erfaringer omkring observationerne

Følgende laves der en opsamling på erfaringerne med observationerne med afsæt i begge redskaber. Opsamlingen er baseret på kvalitative interviews med ledere og medarbejdere i dagtilbud, der har fået foretaget systematiske observationer med ITERS/ECERS eller KIDS. Interviewene er foretaget ud fra en semistruktureret ramme af konsulenter fra PUF.

Opsamlingen er dermed en erfaringsbaseret vurdering af redskaberne og deres anvendelighed i praksis. For faglig vurdering henvises til memo om observationsredskaber til chefmødet den 12. maj 2022.

ITERS og ECERS-opsamlingen tager afsæt i interviews med 2 dagtilbudsledere, der er foregået enkeltvis, 7 pædagogiske ledere fordelt på 2 gruppeinterviews samt 4 pædagoger ligeledes interviewet som grupper. Alle har deltaget i pilotprojektet om ITERS og ECERS.

KIDS-opsamlingen tager afsæt i et gruppeinterview med 3 ledere og en medarbejder fra private dagtilbud. Alle har været en del af arbejdet med pilotobservationer med KIDS i forbindelse med det pædagogiske tilsyn.

Tema	ITERS/ECERS	KIDS
Opsamling om redskabets anvendelighed	På baggrund af interviews om ITERS/ECERS udledes det generelt, at ledere og medarbejdere vurderer, at et uvildigt blik på praksis foretaget af en observatør udefra med et objektivt redskab baseret på evidens, bidrager med data til udvikling af praksis.	På baggrund af interviews om KIDS udledes det generelt, at data fra observationerne, giver fornyede perspektiver på praksis og løfter refleksioner og faglige drøftelser. Det vurderes generelt, at redskabets anvendelighed er afhængigt af og kan fremmes ved, at ledere og medarbejdere understøttes i at få bedre kendskab til, hvad der er blevet observeret på og hvorfor, samt hvorfor intentioner og hensigter ikke vægtes som en del af vurderingen af kvaliteten på baggrund af observationen.
Før observationer Hvad giver informanterne udtryk for er væsentligt som forberedelse	Informanter giver udtryk for at forberedelse er vigtig i alle lag. Medarbejdere, pædagogiske ledere og MED-udvalg skal klædes på. Forberedelsen er vigtig både i forhold til at afmontere nervøsitet og frygt for at blive observeret, men også i forhold til at kunne modtage data for observationerne og kunne arbejde videre med dem. Ledelsen skal have fokus på, hvordan man arbejder med medarbejdere, der modtager tilbagemeldinger på observationer, som vurderer kvaliteten lavt.	Informanterne giver udtryk for, at det ville have været brugbart med klar kommunikation og rammesætning før observationerne, så ledere og medarbejdere havde bedre indsigt i, hvad der blev observeret i deres praksis. Informanterne giver udtryk for, at de ikke har haft tilstrækkeligt kendskab til KIDS, og der oplever manglende meningsfuldhed og ejerskab til data fra observationerne.
Selve observationerne Hvad giver informanterne udtryk	Det har været en behagelig oplevelse at blive observeret. Observatørerne har skabt tryghed ved ankomsten og formået at være usynlige	Der gives udtryk for, at observatøren, der kommer ud i afdelingen, kan skabe tryghed ved ankomst med kort introduktion til det, der sker under observationen. En informant giver udtryk for, en oplevelse af, at det kan være en stressfaktor og følles

Bilag 3 Opsamling på pilotafprøvning ITERS og ECERS samt KIDS, maj 2022
Charlotte Mariane Buchhave og Louise Heltborg Budde

<p>for omkring observationerne</p>	<p>under observationen, så det ikke har påvirket praksis.</p>	<p>som manglende tillid, at der er foretages systematiske observationer i forbindelse med tilsynet. Informanterne giver udtryk for, at det er essentielt og tryghedsskabende, at observatøren har pædagogisk viden og indsigt samt godt kendskab til observationsmaterialet.</p>
<p>Tilbage melding og rapport</p> <p>Hvad giver informanterne udtryk for omkring tilbagemelding</p>	<p>Der har været en oplevelse af, at tilbagemeldingerne har været af svingende kvalitet.</p> <p>Rapporten anses som et vigtigt ledelsesredskab for lederne Medarbejder anser rapporten som et vigtigt arbejdsredskab</p> <p>Det kræver understøttelse at forstå og omsætte data i rapporten.</p> <p>Trods indledende modstand blandt nogen har medarbejdergrupperne taget ejerskab og følt sig stolte af rapporterne</p>	
<p>Det videre arbejde med data fra observationerne som et led i evalueringskulturen i praksis</p> <p>Hvad giver informanterne udtryk omkring arbejdet med data i praksis:</p>	<p>Ikke alle ledere føler sig klædt på til oversættelse og arbejdet med omsætningen af data til praksis.</p> <p>Godt ophæng til arbejdet med SLF, læreplanen osv. Redskaberne bidrager til at realisere hinandens potentiale og formål.</p> <p>Høj kompleksitet fordi der pt er mange indsatser i søen. Det en øvelse at holde den røde tråd, og ikke at gabe over for meget.</p> <p>Bidrager til øget bevidsthed i forhold til kvalitetsbegrebet og hvad der skaber pædagogisk kvalitet i praksis. Giver et sprog for hvad kvalitet er.</p> <p>Kvalificeret faglig dialog fordi den er databaseret – data som løftestang.</p> <p>Skærpet opmærksom på læringsmiljøer og nuanceringen heraf i forhold til, hvad der udgør et læringsmiljø.</p> <p>Det giver et fælles fagligt ståsted i form af data og giver legitim adgang til at italesætte faglige drøftelser og udfordre hinandens antagelser</p>	<p>Der er stor forskel på, hvordan der er arbejdet videre med data fra observationerne.</p> <p>Der gives udtryk for, at den uvildige observation og data derfra kan være en øjenåbner ift. at få øje på og stille spørgsmålstejn ved selvfølgeligheder i hverdagen.</p> <p>Generelt udtrykker informanterne, at tilbagemeldingen på observationen har skærpet deres fokus på hverdagen, og at de ser på praksis med nye briller. Data har givet anledning til snakke omkring kvaliteten i hverdagspraksis. Data giver fokus på det faglige indhold og er kompetencegivende i hverdagen. Der gives udtryk for, at børn i udsatte positioner ikke bliver favnet i materialet.</p>

Beslutningsmemo

16. juni 2022
Side 1 af 2

Emne **Analyse vedr. skolernes brug af selvejende idrætshaller**
Til Rådmandsmøde

BØRN OG UNGE

Økonomi og Administration
Aarhus Kommune

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

Forvaltningschef Nikolaj Harbjerg har sat forslaget på dagsorden, med henblik på, at vedlagte analyse og notat drøftes og godkendes på rådmandsmøde forud for fremsendelse til forligskredsen.

Byrådet anmodede med vedtagelsen af budgetforlig 2022 den 20. september 2021 Børn og Unge og Kultur og Borgerservice om i fællesskab at udarbejde en vurdering af modeller til at øge skolernes køb / brug af selvejende idrætsanlæg.

Analysen skulle foreligges forligspartierne i 1. kvartal 2022, men på grund af travlhed i MKB og MBU blev analysen udsat til fremsendelse i 2. kvartal 2022. Forligspartierne er adviseret herom.

Planlægning

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Telefon: 28 35 26 00
Direkte telefon: 41 86 44 16

Direkte e-mail:
sesaha@aarhus.dk

Sagsbehandler:
Cecilie Sandkvist Hansen

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

- Vedlagte notat om skolernes brug af selvejende haller samt bilag drøftes og godkendes på rådmandsmøde.

3. Hvilke ændringer indebærer forslaget?

Børn og Unge og Kultur og Borgerservice vurderer, at en *kombination af model 1 og model 2*, der er nærmere beskrevet i det vedlagte materiale, vil give det bedste resultat i forhold til at øge skolernes brug af selvejende haller både i forhold til eksisterende og fremtidige selvejende faciliteter.

Model 1, der handler om at omprioritere en eksisterende budgetpulje på 0,8 mio. kr. hos Børn og Unge, vurderes at kunne imødekomme skolernes aktuelle behov for at leje sig ind i selvejende haller ved at kompensere skolerne for deres udgifter til leje i selvejende haller enten helt eller delvist. Modellen er dog mindre hensigtsmæssig i et fremadskuende perspektiv.

Model 2, der handler om at samtænke faciliteter til de selvejende haller og skolerne allerede fra etableringen af den selvejende hal, vurderes at kunne bidrage med et billigere grundlag for kommende selvejende idrætsfaciliteter og synergier i forhold til udnyttelse af faciliteterne med både skoleundervisning og foreningsaktiviteter. Det vil være mest hensigtsmæssigt at implementere modellen i nye samarbejder, hvorfor modellen med fordel kan kompenseres

med model 1, hvis det ønskes at styrke både det nuværende og fremtidige samarbejde mellem de selvejende haller og skolerne.

16. juni 2022
Side 2 af 2

Model 1 og model 2 er primært rettet mod skoler, der mangler idrætsfaciliteter. Model 3 handler om at gøre det mere attraktivt for alle skoler at leje sig ind i selvejende haller.

Model 3 handler nemlig om at skabe et øget *Åben Skole* samarbejde og brug af de selvejende idrætsfaciliteter, og vil primært være relevant, hvis det, udover øget mulighed for, at skolerne kan bruge de selvejende idrætsfaciliteter, også ønsker at udbygge *Åben Skole* samarbejdet mellem skoler og idrætsforeninger. Modellen kan skaleres afhængigt af omfanget af den ønskede indsats, men kan også udføres inden for eksisterende budgetrammer, hvis skolerne ønsker at prioritere midler hertil.

4. Økonomiske konsekvenser af forslaget

Den vedlagte analyse opsummerer følgende økonomiske forudsætninger for de forskellige modeller:

- Model 1: Hvis det ønskes, at skolerne, der på nuværende tidspunkt anvender selvejende haller, skal kompenseres fuldt ud for deres lejeudgifter til hallerne, forudsætter det, at den eksisterende budgetpulje tilføres ca. 0,1 mio. kr. årligt. Hvis der på sigt er flere skoler, der mangler kapacitet til idrætsundervisning, vil der være behov for at udvide puljen løbende. Modellen kan dog implementeres inden for eksisterende budgetrammer.
- Model 2: Økonomien i Model 2 forudsætter, at der afsættes 5,1 mio. kr. i anlægstilskud og ca. 120.000 kr. i årligt driftstilskud pr. selvejende facilitet. I forhold til anlægstilskuddet er der blandt andet peget på velfærdspuljen som finansieringskilde.
- Model 3: I Model 3 vil det være muligt at skalere økonomien i forhold, hvor stor en indsats man ønsker at igangsætte. Herunder også at prioritere om man ønsker tiltaget bredt ud på alle skoler eller i første omgang at etablere forsøgsprojekter i udvalgte områder. Modellen kan udføres inden for eksisterende budgetrammer, men kræver, at skolerne prioriterer midler hertil.

5. Videre proces og kommunikation

Sagen behandles sideløbende med behandling på chef- og rådmandsmøde i MBU, på rådmandsmøde i MKB i uge 25.

Eventuelle bemærkninger til analyserne på rådmandsmøde i MKB og MBU koordineres før fremsendelse til forligskredsen.

Notat

31. maj 2022
Side 1 af 4

Til	Forligskredsen
Til	Orientering

Skolernes brug af selvejende idrætshaller

Byrådet anmodede med vedtagelsen af budgetforlig 2022 den 20. september 2021 Børn og Unge og Kultur og Borgerservice om i fællesskab at udarbejde en vurdering af modeller til at øge skolernes køb / brug af selvejende idrætsanlæg.

I notatet her opsummeres magistratsafdelingernes vurderinger af tre modeller. I vedlagte bilag 1 fremgår analyserne, der ligger til grund for vurderingen af modellerne.

Modellerne skal ses som supplerende snarere end gensidigt udelukkende, da de løser forskellige eksisterende udfordringer.

Model 1: Tilskuddet øremærkes til skoler, der via Børn og Unge lejer sig ind i selvejende idrætshaller på grund af kapacitetspres

Model 1 består af to delmodeller, hvor den underliggende præmis er en omfordeling af en eksisterende budgetpulje på 0,8 mio. kr. fra budgetforlig 2018 hos Børn og Unge, så det sikres, at midlerne fremadrettet tilgår de skoler, der 1) systematisk lejer sig ind i selvejende haller og 2) mangler idrætsfaciliteter jf. Børn og Unges skoleudbygningsprogram.

Hertil kommer, at modellen forudsætter hel eller delvis kompensation af skolernes faktiske udgifter til selvejende haller ved regnskabsafslutning i modsætning til den nuværende proces, hvor midlerne disponeres frit af skolerne. Fordele og opmærksomhedspunkter ved modellerne kan ses i nedenstående tabel 1:

Tabel 1: Fordele og opmærksomhedspunkter ved model 1

Fordele	Opmærksomhedspunkter
I modsætning til den nuværende ordning, hvor budgetpuljen udmeldes i forbindelse med skolernes øvrige bygningsbudget, sikrer modellen, at den centrale pulje udelukkende anvendes til leje i selvejende idrætshaller i overensstemmelse med budgetpuljens formål.	Næsten samtlige skoler, der anvender selvejende idrætsfaciliteter, egenfinansierer en del af deres årlige lejeudgifter til de selvejende idrætshaller. Det er usikkert, hvordan den nye model påvirker skolernes incitament til at bruge eksisterende idrætsfaciliteter versus selvejende haller. Det anbefales derfor, at tilskuddet primært rettes mod skoler, der mangler idrætsfaciliteter.

BØRN OG UNGE OG KULTUR OG BORGERSERVICE

Planlægning
Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Sport & Fritid
N.J. Fjords Gade 2
8000 Aarhus C

Telefon: 28 35 26 00
Direkte telefon: 41 86 44 16

Direkte e-mail:
sesaha@aarhus.dk

Sagsbehandler:
Cecilie Sandkvist Hansen
Morten Pedersen

31. maj 2022
Side 2 af 4

<p>Modellen kan løse skolernes aktuelle behov for at leje sig ind i selvejende haller som følge af manglende idrætsfaciliteter på skolerne.</p> <p>Modellen kan skabe et incitament blandt skolerne til at indgå længerevarende aftaler med de selvejende idrætshaller.</p>	<p>Modellen er mindre hensigtsmæssig i et fremadskuende perspektiv, da nye aftaler mellem nye haller og skolerne vil forudsætte, at budgetpuljen tilføres flere midler. Modellen kan derfor med fordel kombineres med fx model 2, hvis det ønskes både at løse et aktuelt og fremtidigt behov.</p>
---	--

Model 2: Etablering af nye idrætshaller som tværgående velfærdstilbud

Model 2 handler om at samtænke faciliteter til de selvejende haller og skolerne allerede fra etableringen af den selvejende hal. Kommunen yder et større anlægstilskud end hidtil med henblik på at gøre den efterfølgende drift billigere for den selvejende hal.

Børn og Unge yder desuden et årligt driftstilskud mod at få råderet over hallen/hallerne i et nærmere aftalt tidsrum.

I modellen er der blandt andet peget på velfærdspuljen fra budgetforlig 2021 som mulig finansieringskilde i forhold til anlægstilskuddet.

Tablet 2: Fordele og opmærksomhedspunkter ved model 2

Fordele	Opmærksomhedspunkter
<p>Fordelen ved modellen er, at man allerede i planlægningen af nye haller tilfører projektet ekstra anlægs- og driftsøkonomi, med henblik på at hallen skal bruges af både foreninger og skoler, når den er etableret.</p> <p>Dette giver mulighed for at skolerne i højere grad kan få gavn af de ekstra idrætsfaciliteter der etableres på skolen.</p> <p>Modellen imødekommer byrådets intentioner om multifunktionalitet, faglige synergier, arealoptimering osv. i velfærdstilbud.</p> <p>I et by-strategisk perspektiv, kan det bemærkes, at fælles halfaciliteter, kan udgøre et attraktivt samlingspunkt i lokalsamfundet, og at det understøtter intentionerne i Den åbne skole, hvor der etableres en stærk sammenhæng mellem skole og fritid.</p>	<p>Modellen vil primært være egnet i forhold til etablering af nye selvejende idrætshaller i umiddelbar nærhed til skoler, der nu eller i nærmere fremtid har behov for flere idrætsfaciliteter. Med udgangspunkt i samme principper vil det dog være muligt at se på mulighederne for at etablere lignende samtænkning i forhold til selvejende haller, der allerede er etableret.</p> <p>Modellen kræver, at der mellem skole og den selvejende hal kan etableres en længerevarende leje- og samarbejdsaftale i forhold til de nærmere rammer for brug, herunder, at der kan findes budget til det årlige driftstilskud til de selvejende haller.</p>

31. maj 2022
Side 3 af 4

Model 3: Øget Åben skole samarbejde

Model 3 handler om at skabe et øget *Åben Skole* samarbejde og brug af de selvejende idrætsfaciliteter, herunder også specialfaciliteter, som ex. Atletikhal, Gymnastik og Motorikhal mv., som ikke er placeret i skolens nærområde. Samarbejdet kan både begrænse sig til leje af haltimer eller udvides til et samarbejde med foreningerne og deres instruktører så de står for idrætsundervisningen af eleverne i de selvejende idrætsfaciliteter.

Tablet 3: Fordele og opmærksomhedspunkter ved model 3

Fordele	Ulemper
<p>Modellen understøtter <i>Åben Skole</i> indsatsen i folkeskolerne og giver mulighed for at få specialiserede foreninger til at byde ind i idrætsundervisningen. På den måde kan der etableres et samarbejde, der understøtter brugen af de selvejende idrætsfaciliteter i dagtimerne, introducere skoleeleverne til forskellige idrætsforeningers tilbud og give foreningerne mulighed for at rekruttere medlemmer.</p>	<p>Modellen forudsætter, at skolerne prioriterer eksisterende midler til samarbejdet eller en tilførsel af yderligere budgetmidler, hvis de selvejende haller og skolerne skal øge samarbejdet på dette område. Udover midler til instruktører og lokaler, vil skoler, der benytter sig af specialfaciliteter, der ligger langt fra skolen, skulle påregne udgifter til transport.</p> <p>Det vil i nogen foreninger være svært at kunne skaffe kvalificerede instruktører i dagtimerne, da disse kan være optaget af deres faste arbejde. Der vil derfor være foreninger, som ikke kan tilbyde at indgå i et samarbejde om undervisningsforløb.</p>

Økonomi:

- Modellen kan realiseres inden for eksisterende budgetrammer. Hvis det ønskes, at skolerne, der på nuværende tidspunkt anvender selvejende haller, skal kompenseres fuldt ud for deres nuværende lejeudgifter til hallerne som beskrevet i Model 1, forudsætter det, at den eksisterende budgetpulje tilføres ca. 0,1 mio. kr. årligt. Hvis der på sigt er flere skoler, der mangler kapacitet til idrætsundervisning, der også skal kompenseres for sine lejeudgifter, vil der være behov for at udvide puljen løbende.

31. maj 2022
Side 4 af 4

- Økonomien i Model 2 forudsætter, at der afsættes 5,1 mio. kr. i anlægstilskud og ca. 120.000 kr. i årligt driftstilskud pr. facilitet. I modellen er der blandt andet peget på velfærdspuljen fra budgetforlig 2021 som mulig finansieringskilde i forhold til anlægstilskuddet.
- I Model 3 vil der være muligt at skalere økonomien i forhold, hvor stor en indsats man ønsker at igangsætte. Herunder også at prioritere om man ønsker tiltaget bredt ud på alle skoler eller i første omgang at etablere forsøgsprojekter i udvalgte områder. Modellen kan udføres inden for eksisterende budgetrammer, men forudsætter, at skolerne prioriterer midler hertil.

Samlet vurdering fra MBU og MKB

Børn og Unge og Kultur og Borgerservice vurderer, at en kombination af model 1 og model 2 vil give det bedste resultat i forhold til at øge skolernes brug af selvejende haller både i forhold til eksisterende og fremtidige faciliteter.

- Model 1 kan løse nogle af de udfordringer, som præger det nuværende samarbejde mellem de selvejende haller, da den imødekommer skolernes aktuelle behov for at leje sig ind i selvejende haller ved at kompensere skolerne for deres udgifter til leje i selvejende haller enten helt eller delvist. Modellen er mindre hensigtsmæssig i et fremadskuende perspektiv, da nye aftaler forudsætter tilførsel af budgetmidler. Den kan derfor med fordel kompenseres med model 2, der har et mere fremadskuende perspektiv.
- Model 2 vurderes at kunne etablere et mere bæredygtigt grundlag for kommende selvejende idrætsfaciliteter og synergier i forhold til udnyttelse af faciliteterne med både skoleundervisning og foreningsaktiviteter. Modellen er mest hensigtsmæssig i et fremadskuende perspektiv i områder, hvor der er et lokalt initiativ til at opføre en selvejende hal og en skole, der mangler idrætsfaciliteter.
- Model 3 vil primært være relevant, hvis det, udover øget mulighed for, at skolerne kan bruge de selvejende idrætsfaciliteter, også ønskes at udbygge *Åben Skole* samarbejdet mellem skoler og idrætsforeninger. Modellen henvender sig til alle skoler uagtet eksisterende idrætscapacitet, der ønsker at prioritere dette samarbejde med de selvejende haller. Modellen kræver som udgangspunkt ikke tilførsel af budgetmidler.

Bilag 1

31. maj 2022
Side 1 af 17

Til	Forligskredsen bag budgetforlig 2022
Til	Orientering

Belysning af skolernes brug af selvejende idrætshaller

Byrådet anmodede i budgetforlig 2022 Kultur og Borgerservice og Børn og Unge om i fællesskab at udarbejde en vurdering af modeller til at øge skolernes køb/brug af selvejende idrætsanlæg.

I notatet beskrives først skolernes nuværende brug af de selvejende idrætshaller, hvilke skoler, der mangler idrætskapacitet samt de eksisterende tilskudsordninger til idrætshallerne. Herefter præsenteres og analyseres tre modeller for, hvordan man kan styrke skolernes brug af de selvejende idrætshaller.

Modellerne, der beskrives, skal se som supplerende snarere end gensidigt udelukkende, da de løser forskellige behov:

Børn og Unge og Kultur og Borgerservice anbefaler en kombination af model 1 og model 2, da modellerne i kombination både kan løse eksisterende udfordringer i samarbejdet mellem skolerne med manglende idrætskapacitet og de selvejende haller, samt facilitere fremtidige økonomisk bæredygtige samarbejder mellem lokale selvejende haller og skoler med manglende idrætskapacitet.

1. Generelle bemærkninger til forslaget om at øge skolernes brug af selvejende haller

Positive effekter

- I overensstemmelse med Aarhus Kompasset, viser forslaget vilje til at understøtte og samarbejde med det lokale civilsamfund og skabe synergi. Af Aarhuskompasset fremgår det, at "mange af de større velfærdsudfordringer skal løses i nye samarbejder mellem kommune, borgere, foreninger, organisationer og private virksomheder".
- Forslaget understøtter byrådets arbejde for sammentænkning af skolernes og foreningernes/lokalområdernes behov for idrætsfaciliteter samt en optimal udnyttelse af faciliteterne i kommunen.
- Forslaget bidrager til at fremme, at børn og unge har en god og sund opvækst. De trives, er glade og robuste, og de har selvværd og mod på tilværelsen. De er aktive i forhold til egen livskvalitet, og er i stand til at træffe reflekterede og kloge valg.
- Forslaget understøtter intentionerne i folkeskoleloven om bevægelse og varieret skoledag i *Den åbne skole*.

BØRN OG UNGE KULTUR OG BORGERSERVICE

Aarhus Kommune

Planlægning
Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Sport & Fritid
N.J. Fjords Gade 2
8000 Aarhus C

Telefon: 28 35 26 00
Direkte telefon: 41 86 44 16

Direkte e-mail:
sesaha@aarhus.dk

Sagsbehandler:
Cecilie Sandkvist Hansen
Morten Pedersen
Bent Sørensen
Maja Kjær Halberg

- Udover de økonomiske gevinster, der kan høstes ved at tænke i tværgående velfærdstilbud, er det også i et klimaperspektiv hensigtsmæssigt at sigte mod samlokalisering og arealoptimering, så der spares CO₂-udledning både i forhold til anlægsfasen og i den efterfølgende drift af bygningerne.

31. maj 2022
Side 2 af 17

Opmærksomhedspunkter

- Børn og Unge har i budgettet en årlig låneramme på 10 mio. kr. til indgåelse nye lejemål indenfor driftsbudgettet svarende til, at der maksimalt må indgås nye lejemål for 0,5 mio. kr. årligt. Hvis skolerne, i højere grad end i dag, skal leje sig ind hos selvejende idrætshaller, vil det kræve, at den årlige låneramme til Børn og Unge forhøjes af byrådet, og det vil kræve et konkret og aktuelt behov, som kan forsvare at lånerammen hæves.
- Et vigtigt element i økonomistyringen i Aarhus Kommune er decentraliseringsordningen. Det gælder både for de enkelte magistratsafdelinger og for de decentrale enheder i Børn og Unge. Decentraliseringsordningen betyder i praksis, at beslutning om konkret anvendelse af midler træffes bedst så decentralt som muligt.

2. Skolernes nuværende brug af selvejende haller i Aarhus

Børn og Unge og Kultur og Borgerservice har indhentet data på skolernes brug af selvejende haller både fra de selvejende haller og skolerne¹.

På baggrund af det indsamlede datamateriale vurderes det, at ca. syv ud af de 18 skoler, der aktuelt oplever mangel på idrætsfaciliteter jf. Børn og Unges skoleudbygningsprogram 2021, også lejer sig regelmæssigt ind i selvejende haller. Skolerne afvikler samlet ca. 5.300 timers idræt i de selvejende haller om året.

Børn og Unge har for Skødstrup skole og Virup skole, som de eneste skoler, indgået faste lejeaftaler med ejerne af de selvejende haller, herunder fondene Viruphuset og Midtpunktet.

Tablet 1: Skolernes brug af selvejende haller i 2020 og 2021.

Skoler, der bruger selvejende haller	Hal	Timer pr. skoleår	Mangler idrætsfaciliteter?
Virupskolen	Viruphuset	1.274	Ja
Skåde Skole	Lyseng	562	Ja
Engdalskolen	Fonden den Ny Brabrand-Hal	67	Ja

¹ Det indsamlede data er udregnet på baggrund af et gennemsnit fra 2020 og 2021, hvor eleverne i lange perioder har været hjemsendte, og hallerne har været lukkede. Der er dermed en risiko for, at data underestimerer skolernes brug af selvejende haller.

Kragelundskolen	Lyseng	117	Ja	31. maj 2022 Side 3 af 17
Skødstrup Skole	Midtpunktet	2.480	Ja	
Risskov Skole	Bellevuehallen	126	Ja	
Skæring Skole	HEI	229	Ja	
Bavnehøj Skole	KHIF	480	Nej	
Otte skoler	Otte selvejende haller	5.334 timer	Syv skoler	

Generelt viser data et billede af, at skoler, der mangler idrætsfaciliteter, i højere grad end de øvrige skoler, lejer sig ind i selvejende haller. Kun én af skolerne, der lejer sig regelmæssigt ind i selvejende idrætshaller, mangler ikke idrætsfaciliteter, jf. Børn og Unges skoleudbygningsprogram. Skolen har dog en høj skemabelægning på sine idrætsfaciliteter.

11 af skolerne, der oplever mangel på idrætsfaciliteter jf. skoleudbygningsprogrammet for 2021, anvender til Børn og Unge og Kultur og Borgerservices kendskab, *ikke* selvejende haller i idrætsundervisningen.

Skolernes brug af kommunale idrætshaller

I dataindsamlingen har magistratsafdelingerne også indhentet data på skolernes brug af kommunale idrætshaller, der er ejet af Kultur- og Borgerservice.

Tabel 2 viser, at ca. 16 skoler i perioden 2020-2021 gjorde regelmæssigt brug af kommunale idrætshaller. Heraf mangler ca. halvdelen af dem idrætsfaciliteter.

Skolerne afvikler ca. 172 timers idræt om ugen i syv forskellige kommunale haller, svarende til 6.790 timer pr. skoleår. Skolerne betaler som udgangspunkt ikke for at låne de kommunale idrætshaller.

Tabel 2: Skolernes brug af kommunale idrætshaller ejet af MKB i 2020 og 2021.

Kommunal hal	Antal timer pr. skoleår	Skoler
Lystruphallen	1.400	Lystrup skole
Egelundhallen	750	Skåde skole, Malling skole, Beder skole
Globus 1	580	Gammelgårdskolen, Åby skole
Brabrandhallen	820	Engdalskolen, Sødalskolen
Viby hallerne	2.410	Kragelundskolen, Holme skole, Viby skole, Vestergårdskolen, Rosenvangskolen
Frederiksbjerg hallerne	740	Læssøesgade skole, Frederiksbjerg skole
Nørre Boulevard Idrætscen-ter	90	Samsøgade skole
I alt	6.790	16 skoler

3. Tilskud til selvejende haller

I Aarhus Kommune er der 29 selvejende haller fordelt rundt kommunen.

31. maj 2022
Side 4 af 17

De selvejende faciliteter er meget forskellige i forhold til størrelse, omfang af faciliteter, etableringstidspunkt og vilkår i forbindelse med etablering.

De mindste idrætshaller omfatter således kun en enkelt idrætshal, herunder fx HEI-hallen. De største idrætshaller omfatter flere idrætshaller, gymnastiksale, klubhusfaciliteter og omklædningsrum som for eksempel Vejlbj Risskov Idrætscenter.

De selvejende idrætshaller i Aarhus Kommune modtager lokaletilskud fra Kultur og Borgerservice, Sport og Fritid, med henblik på at nedsætte egenbetalingen for de af kommunens idrætsforeninger, der benytter idrætshallerne.

Der er tre modeller for udbetaling af lokaletilskud til de selvejende idrætshaller i Aarhus Kommune: et fast tilskud, et timebaseret tilskud og et udgiftsbaseret tilskud.

Det konkrete tilskud til den enkelte selvejende idrætshal er fastsat på baggrund af en konkret vurdering og bevilling for den enkelte hal, som bl.a. tager udgangspunkt i idrætshallens anlægsbudget, finansieringsmetode, låneforhold, benyttelse, omfang af faciliteter, udgiftsforhold, fordelingen af børn og voksne brugere, eventuel øvrige faste brugere (udenfor folkeoplysningsloven) mv.

Ud af de 29 selvejende haller i Aarhus Kommune modtager 10 haller et fast tilskud, 10 haller et timebaseret tilskud og ni haller et udgiftsbaseret tilskud. Se nedenstående oversigt i tabel 3.

Fast tilskud

Sport & Fritid har aftalt et fast årligt lokaletilskud baseret på idrætshallens driftsbudget og belægningsgrad til 10 haller. Denne model er den mest almindelige hos de nyeste haller, der er etableret. Modellen giver hallen et fast tilskud de kender for de kommende år og dermed en økonomisk sikkerhed, samtidig med, at den sætter incitament til, at hallerne selv skal sørge for en god belægning og øvrige indtægter.

Tabel 3: Faste tilskud aftalt mellem Sport & Fritid og selvejende haller

Selvejende hal	Lokaletilskud – årligt i kr.	Ligger tæt ved følgende skole
DGI-huset	1.377.481	Frederiksbjergskole Samsøgadeskole
Skødstrup, Midtpunktet	397.292	Skødstrupskole
Lyseng Idrætscenter	1.798.680	Kragelundskolen Holmeskole
Motorikhallen	514.389	Vorrevangskolen Risskov skole

		Ellevang skolen
1900 A/M – Marselisborghallen	147.726	Frederiksbjerg skole Læsøgade skole
Sejlsportscentret	523.446	Skovvangsskolen Samsøgades skole
Mårslet Multihal	837.514	Mårslet skole
Harlev Idræts- og kulturcenter	708.750	Næshøjskolen
Viruphuset	607.500	Virup skole
Vestereng IdrætsZone	630.000	Hasle skole Ellehøjskolen

31. maj 2022
Side 5 af 17

Udgiftsbaseret tilskud

Sport & Fritid har aftalt et udgiftsbaseret lokaletilskud ud fra idrætshallens driftsomkostninger med 10 haller. Tilskuddet er fastsat som en %-sats af hallernes godkendte driftsudgifter. Denne model bruges typisk der, hvor der kun er en forening, der bruger hallen, og hvor der er en direkte sammenhæng mellem foreningen og hallen.

Tablet 4: Udgiftsbaseret tilskud aftalt mellem Sport & Fritid og selvejende haller

Selvejende hal	Lokaletilskud – årligt i kr.	Ligger tæt ved følgende skole
BMI-hallen	499.624	Beder skole Malling skole
HEI-hallen	249.008	Skæring skole
Højbjerg Badmintonhal	660.112	Holmeskole Kragelundskolen
Aarhus Badmintonhal	360.249	Frederiksbjergskole Rosenvangskolen Læsøgade skole
Viby Badmintonhal	278.708	Vestergårdsskolen Viby skole Højvangskolen Rundhøjskolen
TST-aktivcenter	1.550.095	Tilst skole
1900 Tennis	789.116	Kragelundskolen Holme skole Rundhøjskolen Skåde skole
AGF Tennis	433.356	Rosenvangskolen Viby skolen Vestergårdsskolen Rundhøjskolen
Lystrup Idrætscenter	1.011.507	Lystrup skole Ellested skole
Skovbakken Tennis og Squash	693.230	Vorrevangskolen

		Ellevangskolen Risskov skole Strandskolen
--	--	---

31. maj 2022
Side 6 af 17

Udgiftsbaseret tilskud

Sport & Fritid har aftalt et timebaseret lokaletilskud med 9 haller. Der er fastsat et beløb der ydes i tilskud pr. time hallen udlejes. Det endelige tilskud afhænger dermed af det samlede udlejede timer pr. år til foreninger. Denne model er ofte gældende hvor flere forskellige idrætsforeninger benytter samme idrætshal.

Table 5: Timebaseret tilskud aftalt mellem Sport & Fritid og selvejende haller

Selvejende hal	Lokaletilskud – årligt i kr.	Ligger tæt ved følgende skole
Annex-hallen	629.982	Vorrevangskolen Skovvangsskolen
KHIF-hallen	456.211	Bavnehøjskolen
Målet, tennishal	369.740	Vorrevangskolen Ellevangskolen Risskov skole Strandskolen
Atletion	3.115.057	Kragelundskolen Holme skole Rundhøjskolen Rosenhøjskolen Frederiksbjerg Skole
Bellevue-hallerne	1.771.897	Risskov skole Strandskolen
Ny Brabrand-hal	676.371	Sødalsskolen Engdalskolen
Vejlby-Risskov Hallerne	3.447.771	Vorrevangskolen Ellevangskolen Risskov skole Strandskolen
Idrættshøjskolen i Aarhus	2.172.212	Vorrevangskolen Ellevangskolen Risskov skole Strandskolen
Århus Gymnastik og Trampolin	1.024.975	Vorrevangskolen Ellevangskolen Risskov skole Strandskolen

31. maj 2022
Side 7 af 17

4. Modeller til at øge skolernes brug af selvejende haller

I afsnittet beskrives og vurderes tre overordnede modeller til at øge skolernes brug af selvejende idrætshaller.

Model 1: Omfordeling af eksisterende budgetpulje i Børn og Unge

Baggrund

I budgetforlig 2016 afsatte byrådet midler til brug af nærliggende idrætsanlæg med henblik på at reducere transporttiden for skoler, der brugte tid på lange transporter til og fra kommunale idrætsanlæg. Foruden at reducere transporttiden, var formålet også at øge samarbejde mellem skole og lokalsamfund.

I 2022 er den årlige budgetpulje på 0,8 mio. kr., som er placeret hos Børn og Unge.

Driftstilskud til skolerne

Puljen fordeles på nuværende tidspunkt forholdsmæssigt mellem skolerne med størst kapacitetspres på idrætsfaciliteterne. Med andre ord får skoler med størst pres på kapaciteten også det største tilskud².

På nuværende tidspunkt forudsættes tilskuddet anvendt til leje af ikke-kommunale idrætshaller, som for eksempel selvejende idrætshaller eller lignende relevante lokaler til idrætsundervisning. Tilskuddet kan endvidere anvendes til transport mellem idrætsfaciliteten og skolen.

I praksis udmeldes tilskuddet som en del af det samlede bygningsbudget til skolen, der herefter selv beslutter den konkrete anvendelse af tilskuddet.

I skoleåret 2021/22 har 17 skoler modtaget et tilskud fra puljen i størrelsesordenen fra 24.287 kr. til 200.000 kr.

Model 1a: Tilskuddet øremærkes til skoler, der via Børn og Unge lejer sig ind i selvejende idrætshaller på grund af kapacitetspres

I model 1a foreslås det, at skolerne ved årsregnskabet kompenseres forholdsmæssigt for deres lejeudgifter til selvejende idrætshaller i løbet af året, frem for den nuværende ordning, hvor det centrale tilskud udmeldes sammen med

² En skole kan kvalificere sig til at modtage tilskud fra puljen, hvis alle skolens klasser ikke kan undervises i skolens eksisterende idrætsfaciliteter uden, at skemabelægningen overstiger 75 procent, jf. vejledning fra Undervisningsstyrelsen om lokalebelægning.

skolernes øvrige bygningsbudget som skolerne, jf. Aarhus Kommunes decentraliseringsordning, selv råder over.

31. maj 2022
Side 8 af 17

I praksis varierer det meget, hvor stor en udgift skolerne har til de enkelte idrætshaller og dermed også, hvor stor en del af udgiften tilskuddet dækker.

Som det fremgår af tabel 6, fordeles aktuelt ca. 0,4 mio. kr. til skoler som Børn og Unge og Kultur og Borgerservice ikke er bekendt med anvender eller planlægger at anvende selvejende idrætshaller. Det svarer til ca. halvdelen af puljen. Hvis summen på 0,4 mio. kr. omfordeles til skoler, der systematisk anvender selvejende idrætshaller, svarer det til, at der kan købes gennemsnitligt 1.470 flere timer om året i de selvejende idrætshaller³.

Tabel 6: Aktuell fordeling af puljen

	Fordeling	Procent
Tilskud til skoler, der anvender haller	399.759	50,1%
Tilskud til skoler, der <i>ikke</i> anvender haller	397.544	49,9%
I alt	797.303	100%

Den nuværende budgetpulje kan ikke dække skolernes aktuelle lejeudgifter til selvejende idrætshaller. I 2020 og 2021 var den samlede lejeudgift til selvejende idrætshaller gennemsnitligt 0,9 mio. kr. jf. tabel 7.

Hvis det ønskes, at skolernes fulde aktuelle lejeudgifter kompenseres, kræver det, at budgetpuljen tilføres yderligere 0,1 mio. kr.

Tabel 7: Aktuell fordeling af puljen

Skoler, der bruger selvejende haller	Hal	Mangler idrætskapacitet	Tilskud	Egenfinansiering	Årlig udgift
Virupskolen	Viruphuset	Ja	200.000	0	200.000
Skåde Skole	Lyseng	Ja	48.270	118.818	167.088
Engdalskolen	Fonden den Ny Brand-Hal	Ja	37.341	-22.877	14.464
Kragelundskolen	Lyseng	Ja	35.519	4.793	40.313
Skødstrup Skole ⁴	Midtpunktet	Ja	30.055	204.013	234.068
Risskov Skole	Bellevue	Ja	24.287	35.563	59.850
Skæring Skole	HEI	Ja	24.287	2.964	27.251
Bavnehøj Skole	KHIF	Nej	0	148.920	148.920
Otte skoler	Syv haller	Syv skoler	399.759	492.194	891.953

³ Der er taget udgangspunkt i en gennemsnitlig timepris på 270 kr. jf. data indsamlet af Kultur- og Borgerservice og Børn og Unge.

⁴ Skødstrup skole modtog årligt fra 2011 og ti år frem et driftstilskud på 100.000 kr. årligt til brug af hallen Midtpunktet i undervisningen. Driftstilskuddet er finansieret af driftsreserven til "Drift af Idrætshal i Skødstrup" som blev afsat i budgetforliget 2010-2013. Det årlige tilskud udløb pr. 1. januar 2022.

31. maj 2022
Side 9 af 17

Fordele ved modellen:

I modsætning til den nuværende ordning, hvor budgetpuljen udmeldes i forbindelse med skolernes øvrige bygningsbudget, sikrer modellen, at den centrale pulje udelukkende anvendes til leje i selvejende idrætshaller i overensstemmelse med budgetpuljens formål.

Modellen kan løse skolernes aktuelle behov for at leje sig ind i selvejende haller som følge af manglende idrætscapacitet.

Opmærksomhedspunkter ved modellen:

Det bør bemærkes, at næsten samtlige skoler i tabel 7 egenfinansierer en del af deres årlige lejeudgifter til de selvejende idrætshaller.

Det er usikkert, hvordan den nye model påvirker skolernes incitament til at bruge eksisterende idrætsfaciliteter versus selvejende haller. Det anbefales derfor, at tilskuddet primært udbetales til skoler, der mangler idrætsfaciliteter. Modellen er mindre hensigtsmæssig i et fremadskuende perspektiv, da nye aftaler mellem nye haller og skolerne vil forudsætte, at budgetpuljen tilføres flere midler. Modellen kan derfor med fordel kombineres med fx model 2, hvis det ønskes både at løse et aktuelt og fremtidigt behov.

Model 1b: Tilskuddet øremærkes til skoler, der via Børn og Unge har indgået/indgår lejekontrakter med selvejende haller

I model 1b foreslås det, at den centrale tilskudspulje ved Børn og Unge øremærkes til kompensation til skoler, der har indgået længerevarende lejeaftaler med selvejende idrætshaller.

På nuværende tidspunkt har kun to skoler via Børn og Unge indgået lejekontrakter med selvejende idrætshaller, jf. tabel 8.

Fælles for de to skoler er at de forud for indgåelsen af lejeaftalerne oplevede en høj belægningsgrad på eksisterende idrætslokaler samtidig med, at der var et lokalt initiativ til opførelse af en selvejende idrætshal i nærområdet:

- Med byrådets vedtagelse af *Etablering af Multihus Hjortshøj* den 3. april 2019 tildeles Virupskolen et fast beløb på 0,2 mio. kr. fra den centrale pulje på 0,8 mio. kr., da Børn og Unge har indgået en lejeaftale med foreningen bag Multihus Hjorthøj. De 0,2 mio. kr. er betaling for Virupskolens adgang til at bruge multihuset til idrætsundervisning.
- Byrådet vedtog den 25. august 2010 med indstillingen *Anlæg af nye idrætsfaciliteter i Skødstrup*, at Skødstrup skole årligt fra 2011 og ti år frem, modtager et driftstilskud på 100.000 kr. årligt til brug af hallen Midtpunktet i undervisningen. Børn og Unge og Skolen har indgået lejeaftale med Midtpunktet og betaler ca. 234.000 kr. årligt i leje.

31. maj 2022
Side 10 af 17

Hvis den eksisterende budgetpulje øremærkes til lejeaftaler med selvejende idrætshaller, vil der, efter tilskud til Skødstrup skole og Virupskolen, være ca. 0,4 mio. kr. årligt tilbage til indgåelse af nye lejeaftaler.

Der vil, inden for den eksisterende budgetramme, ikke være budget til, at samtlige otte skoler indgår faste lejeaftaler med de selvejende idrætshaller. Hvis det ønskes, at alle otte skoler skal indgå formaliserede lejeaftaler med selvejende idrætshaller, skal budgetpuljen tilføres yderligere 0,1 mio. kr.⁵

Tabel 8: Lejeaftaler mellem selvejende haller og skoler i Aarhus

Skole	Selvejende hal	Beløb
Virupskolen	Viruphuset	200.000
Skødstrup skole	Midtpunktet	234.068
<i>Rest til udmøntning</i>	-	363.235
I alt	-	797.303

Fordele ved modellen:

Modellen kan skabe et incitament blandt skolerne til at indgå længerevarende lejeaftaler med de selvejende idrætshaller.

Opmærksomhedspunkter ved modellen:

Modellen øger ikke nødvendigvis skolernes samlede brug af de selvejende haller, da restpuljen til udmøntning er begrænset.

Modellen kan have den omvendte effekt på skoler, der eventuel får frataget deres eksisterende tilskud, fordi de vurderer, at det ikke kan betale sig at lave en formaliseret aftale.

Modellen kan være ufleksibel for skolerne, hvis lokalebehov ændrer sig over årene med elevtalsudviklingen.

Model 2: Etablering af nye idrætshaller som tværgående velfærdstilbud

I model 2 foreslås det, at faciliteter til skolerne og de selvejende haller samtænkes allerede fra før etableringen af den selvejende hal som en del af hallens formål og finansiering på både anlægs- og driftssiden.

I afsnittet beskrives den hidtidige praksis for etablering af selvejende haller, et eksempel fra Hjortshøj samt en ny model for samtænkning af faciliteterne og finansiering af økonomien.

Hidtil primære praksis for etablering af selvejende idrætshaller

⁵ Beløbet er beregnet med en antagelse om, at skolernes behov og timeprisen ikke ændrer sig.

I Aarhus kommune er selvejende haller hidtil typisk etableret efter behov og ønsker fra idrætsforeningerne.

31. maj 2022
Side 11 af 17

Anlægsudgiften til etablering af hallen, vil typisk være finansieret via en egenfinansiering fra idrætsforeninger og lokalområdet, et større anlægstilskud fra Sport & Fritids puljer til idrætsfaciliteter samt et større låneoptag fra kreditforening, som afbetales over driften.

Driftsudgifterne finansieres primært af de faste brugere af idrætshallen (idrætsforeningerne) og et lokaletilskud fra Sport & Fritid til at nedbringe foreningernes egenbetaling. Det er som regel en stor opgave for de frivillige foreningskræfter at tilvejebringe både anlægsøkonomien og sikre en tilstrækkelig stor udlejning til at få driften til at hænge sammen til priser foreningerne selv kan betale. Bruttolejprisen for hallerne er som regel 450-700 kr. pr. time. Foreningernes egenbetaling for leje af haltimer er oftest fra 120-375 kr. pr. time efter reduktion som følge af Sport & Fritids tilskud.

Udlejning af idrætslokalerne til skoler, og indtægter herfra, indgår kun i mindre og varieret grad, jf. tidligere beskrevet i notatet.

Ex. Hjortshøj og Virupskolen

Byrådet vedtog den 3. april 2019 indstillingen "Etablering af Multihus Hjortshøj", hvor det blev besluttet at give kommunegaranti og tilskud til et lokalt forankret multihus (selvejende) i Hjortshøj ved Virupskolen.

I efteråret 2021 åbnede den selvejende hal Viruphuset, der er ejet og opført af fonden Multihus Hjortshøj, på en lejet grund beliggende på Virupskolens matrikel, der er stillet vederlagsfrit til rådighed for fonden.

Virupskolen har gennem en lang årrække haft en lav kapacitetsdækning på idrætslokaler, og skolen har derfor kørt børnene til idrætsundervisning på øvrige kommunale skoler.

Det samlede anlægsbudget for idrætshallen var ca. 28,5 mio. kr. Heraf blev ca. 12,9 mio. kr. bevilget fra Aarhus Kommune. Resten blev finansieret ved optagelse af lån på 13,5 mio. kr. og egne indsamlede midler på ca. 2,1 mio. kr.

5,7 mio. kr. af de kommunale midler blev ekstraordinært finansieret via konvertering af midler som skolen hidtil havde brugt på bustransport i forbindelse med idrætsundervisningen. De 5,7 mio. kr. svarer til en driftsbesparelse for Viruphuset på 250-300.000 kr., hvis der alternativt skulle have været optaget et lån for samme beløb.

Der er derudover lavet en lejeaftale med en begyndelsesleje på 200.000 kr. årligt mellem Børn og Unge og Fonden Multihus Hjorthøj om leje af idrætshallen til Virupskolen, som også bidrager positivt i forhold til driften af hallen. Skolen har til gengæld råderet over hallen i op til 1.274 timer pr. skoleår.

31. maj 2022
Side 12 af 17

Ny model for samtænkning af skole og foreningsbehov

Inspireret af eksemplet fra Virup/Hjorthøj, kan en model for skolernes øgede brug af selvejende haller være, at der i forbindelse med fremtidige selvejende idrætsbyggerier i nær tilknytning til skoler, laves en sammentænkning af skolernes nuværende eller fremtidige behov for øget idrætscapacitet.

Hvis der for eksempel tages udgangspunkt i Børn og Unges skoleudbygningsprogram, vil der til etablering af en ny gymnastiksal/hal i tilknytning til en skole, skulle afsættes 5,1 mio. kr. i 2022-piser (engangsbeløb, se nedenfor) samt ca. 120.000 kr. til årlig bygningsdrift (rengøring og indvendigt vedligehold).

Hvis disse midler i stedet blev konverteret til at indgå i finansieringen af en selvejende idrætshal, til gengæld for en uopsigelig lejeaftale til Børn og Unge om brug af idrætshallen i skolens undervisningstid, vil det samtidig være et væsentligt bidrag til idrætshallens økonomi.

Hvis alternativet er et øget låneoptag for den selvejende hal, vil det ekstra anlægstilskud betyde en mindre låneydelse på ca. 270.000 kr./år, som man sammen med det tilhørende driftsbeløb, på ca. 120.000 kr., vil kunne etablere en fast lejeaftale mellem hallen og Børn og Unge for.

Tablet 9: Teoretisk eksempel med et anlægsbudget på 30 mio. kr. der viser hallens mulige driftsbesparelse ved ekstra finansiering i forhold til Børn og Unges behov.

	Traditionel finansieringsmetode.		Finansiering hvor der ydes ekstra anlægstilskud fra kommunen/Børn og Unge		Driftsmæssige differencer i forhold til låneomkostninger
	Mio. kr.	Ydelse lån over 25 år/ pr. år	Mio. kr.	Ydelse lån over 25 år/ pr. år	Besparelse pr. år
Anlægsbudget	30		30		
Finansiering					
Egenbetaling selvejende hal	5		5		
Tilskud Sport og Fritid	10		10		
Lån	15	794.000	9,9	524.000	270.000
Tilskud fra ex. Børn og Unges skoleudbygningsprogram /Velfærdspulje	0		5,1		

Driftsbidrag fra Børn og Unge (fx lig bygningsdriftsudgift til gymnastiksal på skole)					31. maj 2022 Side 13 af 17	119.000
Samlet driftsmæssig effekt ved sametablering:						389.000

Anlægstilskuddet kan fx finansieres af midler afsat i Aarhus Kommunes Investeringsplan 2024 til 2033, hvor byrådet dels afsatte 210 mio. kr. til faglokaler på skolerne og dels 300 mio. kr. som Velfærdspulje. Alternativt kan tilskuddet finansieres af de afsatte midler til udbygning og modernisering af idrætsfaciliteter på skoler fra budgetforlig 2018 (1,5 + 1,5 mio. kr. årligt) (se beskrivelser af de afsatte anlægsmidler nedenfor).

Fordele ved modellen:

Fordelen ved modellen er at man allerede i planlægningen af nye haller tilfører projektet ekstra anlægs- og driftsøkonomi, med henblik på, at hallen skal bruges af både foreninger og skoler, når den er etableret.

Dette giver mulighed for, at skolerne i højere grad kan få gavn af de ekstra idrætsfaciliteter, der etableres på skolen.

Modellen imødekommer byrådets intentioner om multifunktionalitet, faglige synergier, arealoptimering osv. i velfærdstilbud.

I et by-strategisk perspektiv, kan det bemærkes, at fælles halfaciliteter, kan udgøre et attraktivt samlingspunkt i lokalsamfundet, og at det understøtter intentionerne i Den åbne skole, hvor der etableres en stærk sammenhæng mellem skole og fritid.

Opmærksomhedspunkter ved modellen:

Modellen vil primært være egnet i forhold til etablering af nye selvejende idrætshaller i umiddelbar nærhed til skoler der nu eller i nærmere fremtid har behov for flere idrætsfaciliteter. Med udgangspunkt i samme principper, vil det dog være muligt at se på mulighederne for at etablere lignende samtænkning i forhold til selvejende haller, der allerede er etableret.

Modellen kræver, at der mellem skole og den selvejende hal kan etableres en længerevarende leje- og samarbejdsaftale i forhold til de nærmere rammer for brug.

Modellen forudsætter, at kommunen yder et ekstra anlægs-og driftstilskud til de selvejende haller, hvilket kan resultere i en merudgift for skolerne, hvis der ikke afsættes yderligere budgetmidler.

Mulige budgetpuljer

Velfærdspulje (budgetforlig 2021)
Byrådet afsatte med budgetforlig 2021 i Aarhus Kommunes Investeringsplan 2024-2033 30 mio. kr. årligt til velfærdstilbud i lokalområder. Puljen blev afsat til etablering af fysiske rammer til kernevelfærd med tværgående formål, hvor multifunktionelt og samlokalisering medtænkes i anlægsprojekterne fra start. Den reelle fælles brug

31. maj 2022
Side 14 af 17

skal være tænkt ind i både bygning og organisering, og at det er vigtigt med et ligeværdigt samarbejde fra start, hvor ingen funktion rangerer over de andre. I budgetforliget er det desuden beskrevet, at det også kan være relevant at tænke planlægning af kommunale faciliteter sammen med fx private aktører.

I budgetforlig 2022 stod det beskrevet i forligsteksten, at der ved udmøntning af puljen udpeges en tovholder med en klar organisatorisk reference, således at der sikres fremdrift i planlægningen. Det forudsættes, at Magistraten træffer beslutning herom i hvert enkelt tilfælde, indtil de generelle rammer for puljerne er fastlagt.

Faglokalepulje (budgetforlig 2021)

Ved vedtagelse af investeringsplanen 2024-2033, afsatte byrådet 210 mio. kr. til faglokaler på de Aarhusianske folkeskoler. De afsatte midler er et rammebeløb, der dækker ca. halvdelen af behovet for investeringer i faglokaler inklusive idrætslokaler på 10 års sigte. Der vil være behov for over 100 mio. kr. til nye idrætssale alene, hvis alle skoler skulle tilbyde idrætsundervisning i skolens egne lokaler.

I Børn og Unges skoleudbygningsprogram er der, med byrådets vedtagelse, fastsat en række nøgletal og kvadratmeterstandarder for forskellige lokaletyper. Taksten for et idrætslokale er 5,1 mio. kr. i 2022-priser (335 m²).

Byrådet har ikke fastsat nogle specifikke krav til udmøntning fra faglokalepuljen. I praksis vil Børn og Unge dog typisk indstille udbygning af faglokaler i de tilfælde, hvor en skole, som følge af aktuelt eller prognosticerede elevtal, oplever en lokalebelægning på mere end 75 procent, jf. vejledning fra Undervisningsstyrelsen om lokalebelægning.

Udbygning af idrætsfaciliteter og lokale samlingssteder til fritids- og foreningslivet mv. i byudviklingsområder (budgetforlig 2018)

Med vedtagelse af budgetforlig 2018, afsatte byrådet 3 mio. kr. årligt til samtænkning af skolerne og foreningernes behov for faciliteter. De 3 mio. kr. blev fordelt med halvdelen til Børn og Unge og halvdelen til Kultur og Borgerservice. Efter 2021 er udgifterne finansieret af anlægbufferen.

Model 3: Øget samarbejde mellem skoler og foreninger/selvejende idrætshaller

En tredje model, der kan øge skolernes brug af de selvejende idrætshaller er, at der etableres et udvidet samarbejde mellem skolerne og de selvejende idrætshaller eller de idrætsforeninger, der står bag de selvejende idrætshaller.

Det kan ex. være i regi af *Åben Skole* eller idrætsundervisningen, hvor skolerne kommer ud og har undervisning i idrætshallernes faciliteter, eventuel med instruktører fra de pågældende foreninger. Det kan være både i form af enkeltstående aktiviteter/dage eller længere undervisningsforløb, hvor skolerne

lejer sig ind i de selvejende haller, samt evt. køber instruktører fra foreningerne til at bidrage til undervisning eller aktiviteterne.

31. maj 2022
Side 15 af 17

En samarbejdsmodel kan både være relevant i forhold til nærliggende foreninger samt i de selvejende halfaciliteter. Men det vil især være relevant i forhold til brug af den række af selvejende specialfaciliteter, der eksisterer i Aarhus, og som har mere by-dækkende karakter. Sidstnævnte omfatter bl.a. DGI-huset, Springcenter Aarhus, Atletikhallen ved Aarhus Løbeakademi, Sejlsportscentret, Tennishaller mv.

Eksempler hvor skoler allerede har mulighed for at leje selvejende idrætsfaciliteter:

Springcenter Aarhus:

Springcentrets faciliteter kan lejes af skoler, institutioner, virksomheder og private når de ikke bruges til foreningsbrug. Springcentret oplever en ret stor efterspørgsel fra skoler, der ønsker at booke timer hos dem. Det koster 625-685 kr./time afhængig af om det er gymnastikhallen eller motorikhallen, der bookes. Hertil er der mulighed for at tilknytte gymnastikinstruktører fra foreningerne.

Den Blå Skole

Den Blå Skole har til huse i Sejlsportscentret, hvorfra der tilbydes undervisning i vandaktiviteter til skoleklasser i Aarhus Kommune. Den Blå Skole drives af UNO friluftscenter og Natursamarbejdet, begge under Børn og Unge og i samarbejde med de sejlkubber og øvrige vandsportsforeninger, der er beliggende ved FTL-havnen. Den Blå Skole lejer sig ind hos Sejlsportscentret og understøtter dermed centrets drift, men skaber også en synergi til centrets og de tilknyttede sejlkubbers/vandsportsforeningers aktiviteter.

Skolerne betaler et mindre beløb for at bruge undervisningsforløbene.

Mårslet: TMG (Testrup Mårslet Gymnastikforening) – Mårslet Skole

I efteråret 2021 igangsatte TMG og Mårslet skole et samarbejde, hvor TMG tilbyder 16 forskellige idrætsaktiviteter i foreningen som skoleforløb til skole og SFO.

TMG beskriver selv projektet således:

”Projekt Åben Skole er et samarbejde mellem TMG og Mårslet Skole. Ved at få TMG’s foreningsidræt ind i idrætstimerne i skoletiden får eleverne en oplevelse, der er så virkelighedsnær som muligt. Det giver TMG mulighed for at vise målgruppen, hvad der tilbydes i fritiden for derigennem at kunne hverve nye medlemmer til eksisterende hold. Det giver samtidig idrætslærerne mulighed for at vise eleverne tidssvarende foreningsidræt, som kan være svært i en normal idrætstime.

TMG’s afdelinger har som oftest flere redskaber til rådighed, der kan bruges til at lave nye og spændende træningsformer for eleverne. Dette ønsker TMG og Mårslet Skole at udnytte, så børnene får nogle endnu mere spændende og inspirerende idrætstimer. Et skoleforløb består af 2-4 gange pr. aktivitetstilbud, som beskrives i dette katalog.

Man kan godt vælge flere aktivitetstilbud og forløb pr. klasse. Ud for hver aktivitetstilbud beskrives målgruppe, træningssted mm. TMG trænere/instruktører stilles til rådighed og står for selve undervisningen. Det forventes at idrætslæreren understøtter denne undervisning. Alle skoleforløb er finansieret af TMG og DGI Østjylland, hvor halleje, trænergodtgørelse samt diæter er betalt.”

31. maj 2022
Side 16 af 17

Projektet er som forsøgsprojekt foreløbig finansieret af DGI Østjylland og TMG, men ved en permanent ordning vil der skulle findes midler til lokaleleje og instruktørlønninger.

Økonomi:

Skolerne vil skulle betale for at benytte de selvejende faciliteter og evt. tilknyttede foreningsinstruktører til deres undervisningsaktiviteter. Dette kan enten ske via prioritering af skolernes egne midler – som er den måde det primært sker på i dag – eller ved at afsætte en pulje øremærket til dette formål. Modellen kan dermed implementeres inden for de eksisterende budgetrammer. Hvis man ønsker at øge niveauet i forhold til det nuværende, kan der afsættes øremærkede midler, som kun kan benyttes til at leje sig ind i eller købe undervisningsaktiviteter hos de selvejende haller. Det kunne evt. også være ved, at de selvejende haller tildeles midler som de skal bruge til at udbyde timer/undervisningsforløb til kommunens folkeskoler.

I ULF i Aarhus oplever man eksempelvis, at de undervisningstilbud, der udbydes gratis efterspørges i højere grad end de aktiviteter som skolerne selv skal betale for.

Hvis der ex. samlet afsættes 1 mio. kr. til denne indsats, vil det betyde, at det fordelt til 46 folkeskoler giver hver enkelt skole ca. 21.000 kr. årligt til brug i private idrætshaller. Ved en timepris på ex. 300 kr.pr. time (ex. moms) vil det give mulighed for, at hver skole kan leje ind med 70 ekstra timer pr. år.

Fordele ved modellen:

Modellen understøtter *Åben Skole* indsatsen i folkeskolerne og giver mulighed for at få specialiserede foreninger til at byde ind i idrætsundervisningen. På den måde kan der etableres et samarbejde, der understøtter brugen af de selvejende idrætsfaciliteter i dagtimerne, introducere skoleeleverne til forskellige idrætsforeningers tilbud og give foreningerne mulighed for at rekruttere medlemmer. Særligt i skolens nærområde vil der være gode muligheder for at lave et fast samarbejde mellem lokale idrætsforeninger og skolen omkring de lokale børn som de har som fælles målgruppe.

Opmærksomhedspunkter ved modellen:

Der er evt. tale om en merudgift for skolerne, hvis de skal øge samarbejdet på dette område. Modellen kan dog implementeres inden for eksisterende budgetrammer, hvis skolerne selv vælger at prioritere midler hertil.

Udover midler til instruktører og lokaler, vil skoler, der benytter sig af specialfaciliteter, der ligger langt fra skolen, skulle påregne udgifter til transport. Dette kan mindske mulighederne for et mere langvarigt og gentaget samarbejde, men stadig kunne tilbyde vigtige alternative undervisningstilbud.

Det vil i nogen foreninger være svært at kunne skaffe kvalificerede instruktører i dagtimerne, da disse kan være optaget af deres faste arbejde. Der vil derfor være foreninger, som ikke kan tilbyde at indgå i et samarbejde om undervisningsforløb.

31. maj 2022
Side 17 af 17